

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
III kwartał 2017**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 95

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz),
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2017

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

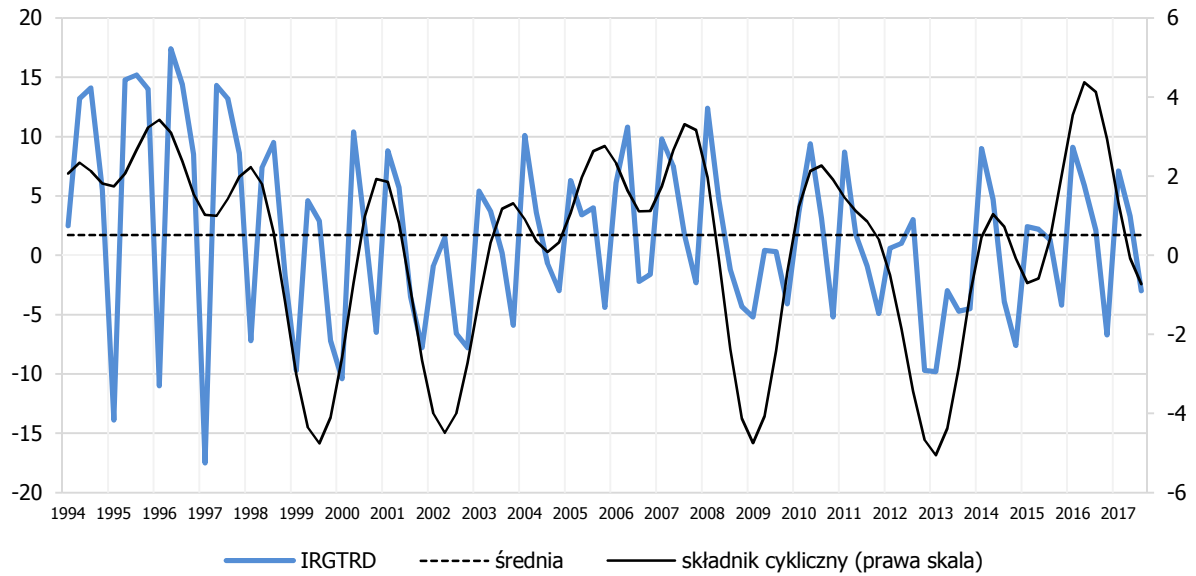
Nr rej. PR 18397

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 95. W badaniu uczestniczyło 132 przedsiębiorstwa. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie: <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

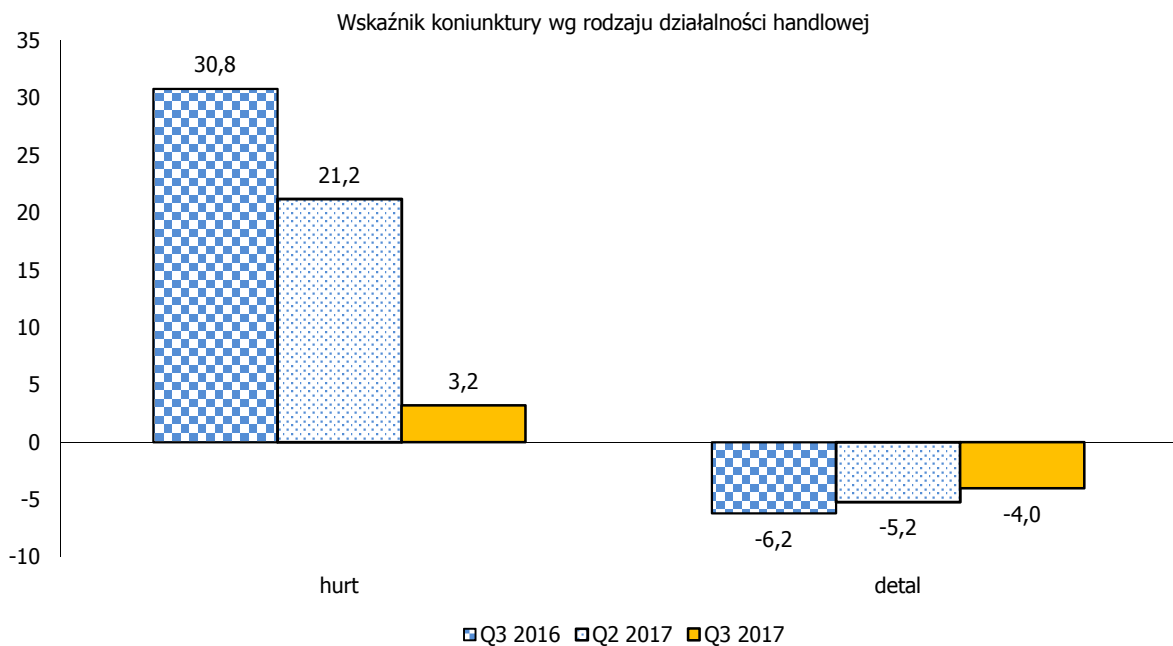
SPIS TREŚCI

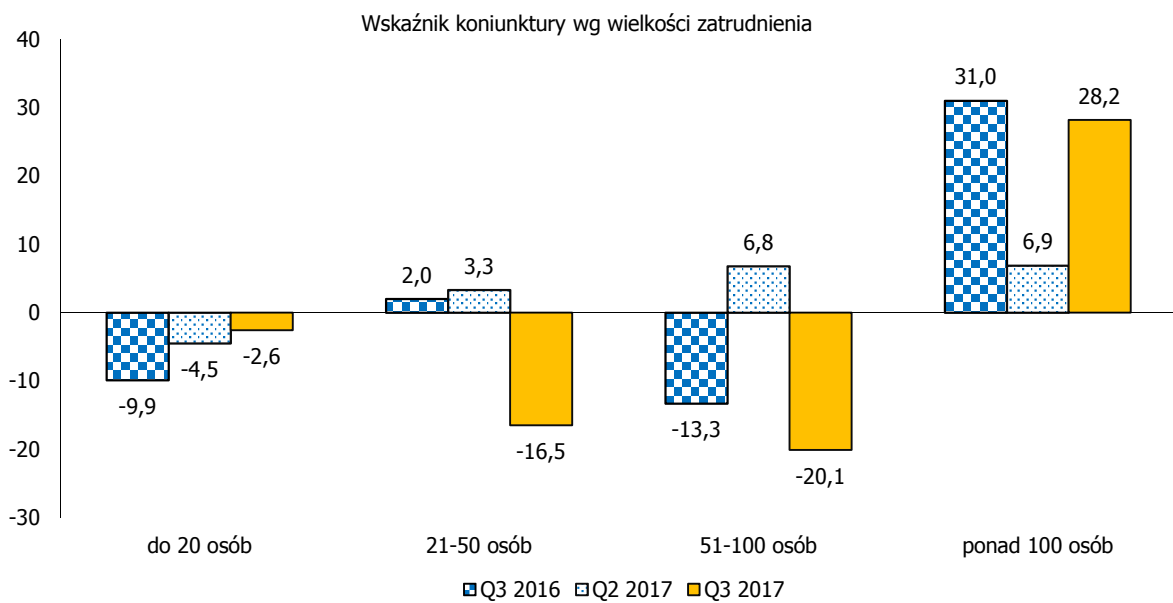
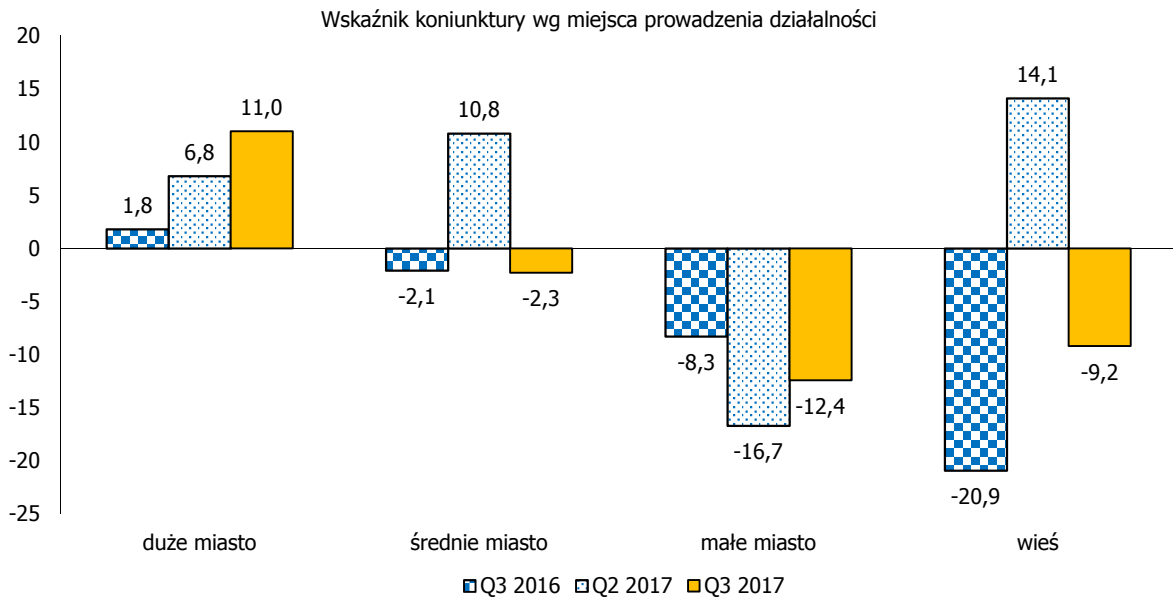
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	8,7	-7,1	12,1	16,6	2,6
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-1,4	-16,8	-4,5	4,4	-5,5
3. zapasy - stan	0,9	-3,8	-15,2	11,0	6,3
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	2,1	-6,7	7,1	3,3	-3,0

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w III kwartale 2017 r. uległa pogorszeniu. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się o 6,3 punktu i obecnie wynosi -3,0 pkt. Jest niższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (2,1 pkt w III kwartale 2016 r.) oraz niższa od średniej dla III kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -0,4 pkt).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano spadek wartości wskaźnika dla przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 osób (o 26,9 pkt) oraz dla przedsiębiorstw zatrudniających od 21 do 50 pracowników (o 19,8 pkt). W grupie małych przedsiębiorstw, zatrudniających do 20 osób, pomimo wzrostu o blisko 2,0 pkt wartość wskaźnika koniunktury pozostała ujemna. Jedyne dodatnie saldo utrzymało się dla dużych przedsiębiorstw, zatrudniających ponad 100 osób. Wartość wskaźnika koniunktury dla tej grupy wzrosła w ciągu kwartału o 21,3 pkt.

3. W przekroju wg rodzaju działalności handlowej poprawę koniunktury zarejestrowano jedynie dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą detaliczną. Jednak pomimo wzrostu wartości wskaźnika koniunktury (z -5,2 pkt do -4,0 pkt) pozostała ona ujemna. Dla przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż we wszystkich formach (detaliczną, hurtową i mieszaną) zanotowano spadek wartości wskaźnika koniunktury z +15,9 pkt do -3,1 pkt. Z kolei dla przedsiębiorstw prowadzących działalność hurtową wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu kwartału o 18,0 pkt do poziomu +3,2 pkt.

4. Poprawę koniunktury zanotowano w przedsiębiorstwach działających w dużych miastach (wzrost wartości wskaźnika z +6,8 pkt do +11,0 pkt). Dla pozostałych grup przedsiębiorstw odnotowano pogorszenie się koniunktury, w tym największe dla wiejskich przedsiębiorstw handlowych (w ciągu kwartału wartość wskaźnika koniunktury obniżyła się o 23,3 pkt). We wszystkich tych grupach wskaźnik koniunktury przyjął ujemną wartość: -12,4 pkt – dla małych miejscowości, -9,2 pkt – dla wsi oraz -2,3 pkt – dla średnich miejscowości.

5. Wartość ogólnego wskaźnika koniunktury w handlu obniżyła się i spadły wartości sald odpowiedzi na pytania dotyczące: zmian sytuacji finansowej, zakupów od dostawców zagranicznych oraz utrzymywanej powierzchni magazynowej. Mimo to ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Przewidywania dotyczące najbliższych 6 miesięcy są jednak pesymistyczne. Przedsiębiorcy spodziewają się pogorszenia ich ogólnej sytuacji.

6. Od początku badań koniunktury w handlu, prowadzonych przez IRG SGH, trzy czynniki niezmiennie ograniczają poprawę sytuacji przedsiębiorstw handlowych: konkurencja, wysokie koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w mijającym kwartale. W porównaniu z II kwartałem 2017 r. zwiększył się odsetek przedsiębiorstw wskazujących na koszty zatrudnienia pracowników (z 64,6% do 69,9%) jak główną przeszkodę w rozwoju działalności. Zmniejszył się natomiast odsetek przedsiębiorstw oceniających konkurencję (z 74,8% do 74,1 %) oraz niedostateczny popyt (z 55,3% do 52,7%) jak główne bariery rozwoju działalności. Na kolejnych miejscach uplasowały się: zbyt mała powierzchnia sprzedaży oraz ograniczona możliwość uzyskania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące zmiany ogólnej sytuacji przedsiębiorstw handlowych zmniejszyła się w porównaniu z II kwartałem 2017 r. o 5,2 pkt., osiągając poziom +4,2 pkt. Jest jednak wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (o 11,2 pkt). Przewidywania

dotyczące najbliższych kilku miesięcy są optymistyczne; przedsiębiorstwa spodziewają się poprawy swojej ogólnej sytuacji.

8. Pogorszyła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda wyniosła -4,2 pkt i jest o 8,7 pkt niższa niż kwartał wcześniej, a zarazem o 6,9 pkt wyższa od wartości z analogicznego okresu ubiegłego roku. Rozkład odpowiedzi jest następujący: 20,1% badanych przedsiębiorstw uznało, że względem II kwartału 2017 r. ich sytuacja poprawiła się, 55,6% respondentów stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 24,3% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Podobnie jak w przypadku przewidywań dotyczących ogólnej sytuacji, przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się poprawy swojej sytuacji finansowej w najbliższych miesiącach.

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów spadła względem minionego kwartału o 4,7 pkt i wynosi +6,3 pkt. Była wyższa od wartości sprzed roku o 7,2 pkt. Złożył się na to następujący rozkład odpowiedzi: 26,4% badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 53,6% nie zadeklarowało żadnych zmian w ich poziomie, a 20,1% respondentów stwierdziło ich zmniejszenie się. Przewidywany jest dalszy spadek poziomu utrzymywanych zapasów w nadchodzących miesiącach.

10. W ciągu ostatniego kwartału nastąpił wzrost wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców krajowych z 1,7 pkt do 6,7 pkt. Wartość salda była wyższa od zanotowanej w III kwartale 2016 r. o 13,4 pkt. Prognozy na najbliższe miesiące są jednak pesymistyczne – przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się spadku zakupów od dostawców krajowych.

11. Pomimo zaobserwowanego w ciągu kwartału wzrostu wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych pozostała ujemna (wzrost z poziomu -6,1 pkt do -5,8 pkt). Wartość salda była wyższa od zanotowanej w analogicznym okresie ubiegłego roku o 2,5 pkt. Na bieżące saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 12,0% respondentów w III kwartale 2017 r. zwiększyło – w porównaniu z II kwartałem 2017 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 70,2% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 17,8% zmniejszyło je. Zakupy od dostawców zagranicznych asymetrycznie reagują na zmiany koniunktury, tzn. gwałtownie maleją przy spadku koniunktury i powoli rosną wraz z jej poprawą. Zdaniem przedsiębiorców, w kolejnych miesiącach sytuacja ulegnie pogorszeniu (wartość salda prognostycznego jest nadal ujemna i wynosi -6,7 pkt).

12. Pomimo wzrostu (o 8,0 pkt) wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wielkości zatrudnienia pozostała ujemna (-9,0 pkt.) Rok wcześniej osiągnęła ona poziom +0,5 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się dalszego wzrostu zatrudnienia w nadchodzących miesiącach.

13. W III kwartale 2017 r. w 47,2% przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z II kwartałem 2017 r. (w tym: w 19,4% o więcej procent, w 19,8% o tyle samo procent, a w 8,0% o mniej procent), w 44,3% ankietowanej grupy przedsiębiorców ceny nie zmieniły się, natomiast w 8,4% obniżyły się. Przedsiębiorstwa spodziewają się dalszego wzrostu cen w kolejnym kwartale.

14. Zwiększył się wolumen sprzedawanych towarów (wzrost wartości salda o 20,8 pkt.). Wartość salda osiągnęła poziom 18,0 pkt, tj. znacznie powyżej od poziomu odnotowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku (1,2 pkt). Na obecne saldo złożyły się następujące odpowiedzi: 39,3% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w III kwartale 2017 r. względem II kwartału 2017 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 39,3% respondentów wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast u 21,3% ankietowanych nastąpił

spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują dalszy wzrost wielkości sprzedaży w najbliższym kwartale.

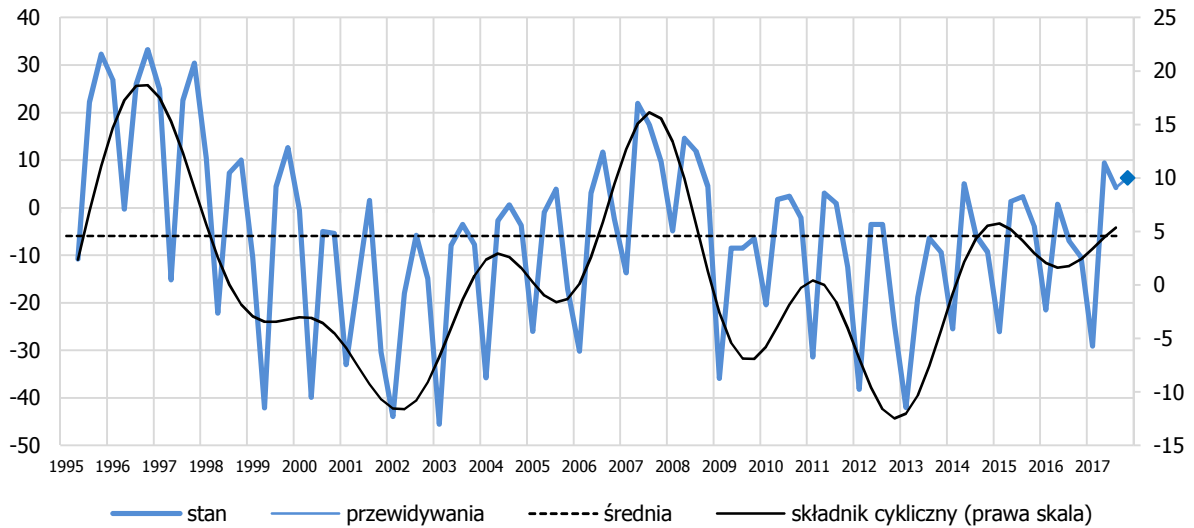
15. Pomimo iż w ciągu kwartału wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej zwiększyła się, jej poziom pozostał ujemny (-2,1 pkt.). Obecna wartość salda jest niższa niż rok wcześniej o 3,8 pkt. Prognozy są jednak dość optymistyczne – przedsiębiorcy zamierzają zmniejszać wielkość powierzchni magazynowej w kolejnych miesiącach.

16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w III kwartale 2017 r. została przez nie oceniona jako dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wyniosła 16,9 pkt. Rozkład odpowiedzi był następujący: 32,9% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 51,1% ankietowanych za średnią, natomiast 16,0% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się pogorszenia się swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w nadchodzącym okresie.

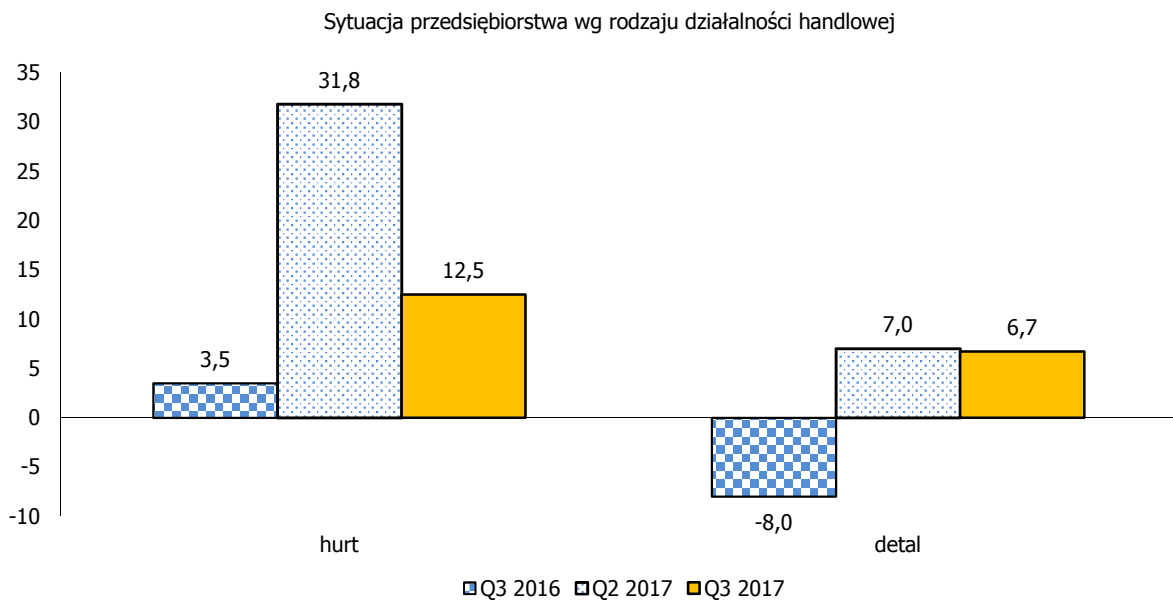
17. Od wielu lat na wysokim poziomie utrzymuje się dodatnia wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące wzrostu konkurencji na rynku. W tej edycji badania zwiększyła się ona o 3,6 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału i osiągnęła wartość +41,6 pkt. Rozkład odpowiedzi był następujący: 42,4% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w III kwartale 2017 r. względem II kwartału 2017 r. konkurencja dla nich wzrosła, 56,7% nie zaobserwowało zmiany, a 0,8% respondentów stwierdziło, że konkurencja dla nich zmniejszyła się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się nieznacznego spadku zagrożenia ze strony konkurencji w najbliższych miesiącach.

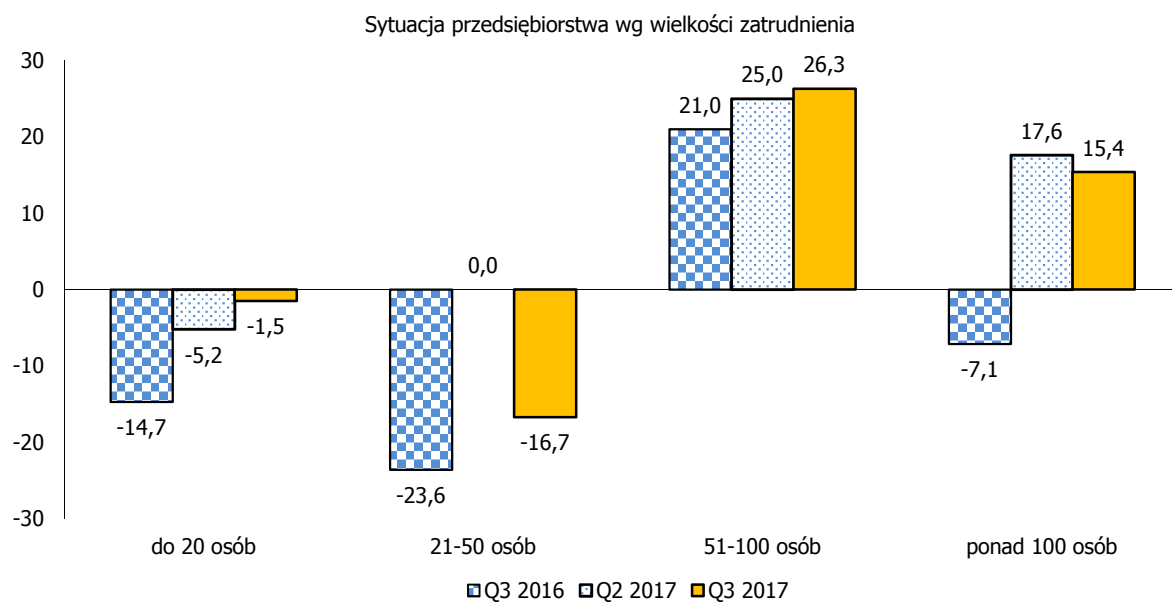
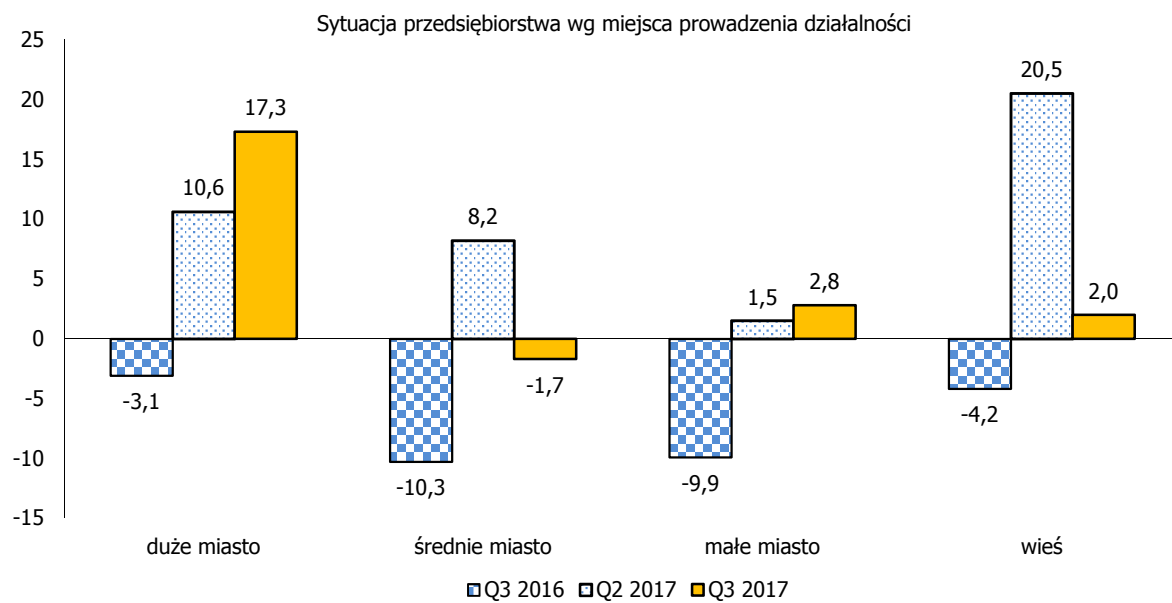
2. Wyniki szczegółowe

SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

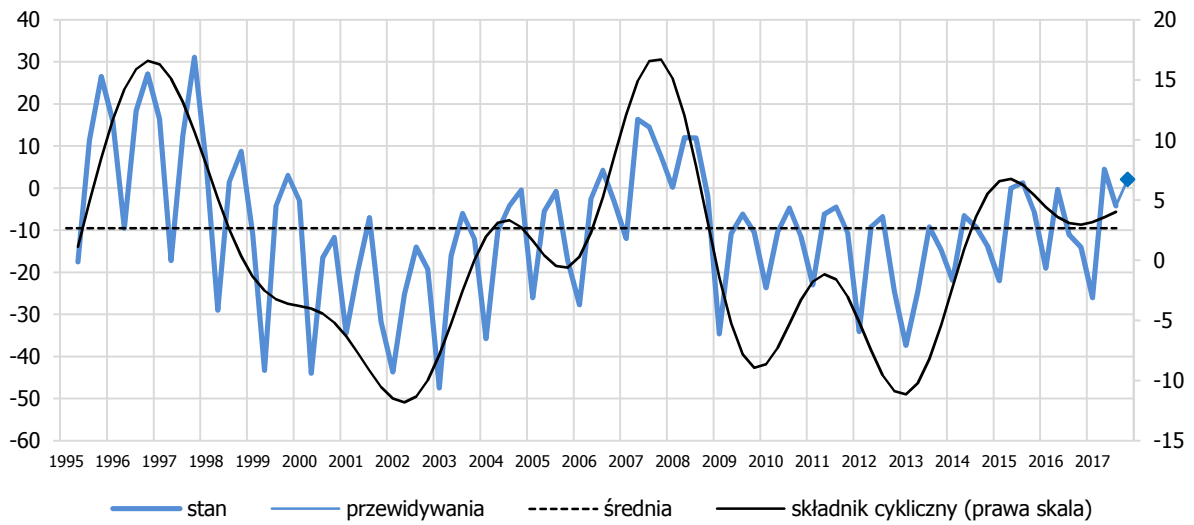

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. poprawa	14,9	13,8	7,6	23,2	24,3	27,0
2. brak zmiany	63,2	62,1	55,7	63,0	55,6	52,3
3. pogorszenie	21,9	24,2	36,7	13,8	20,1	20,7
saldo (1.-3.)	-7,0	-10,4	-29,1	9,4	4,2	6,3

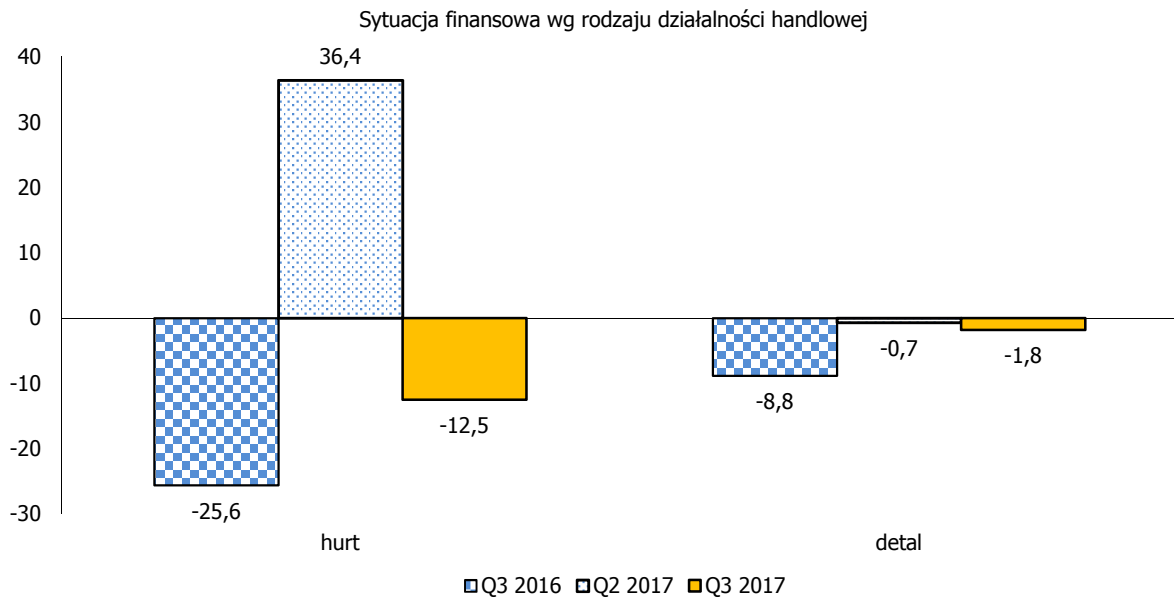

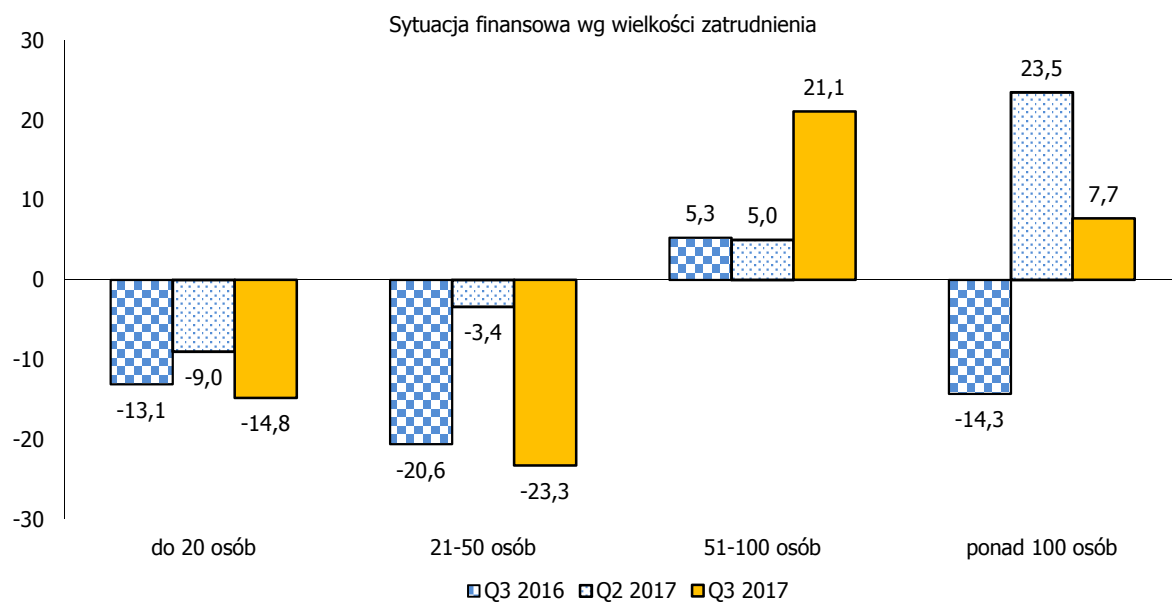
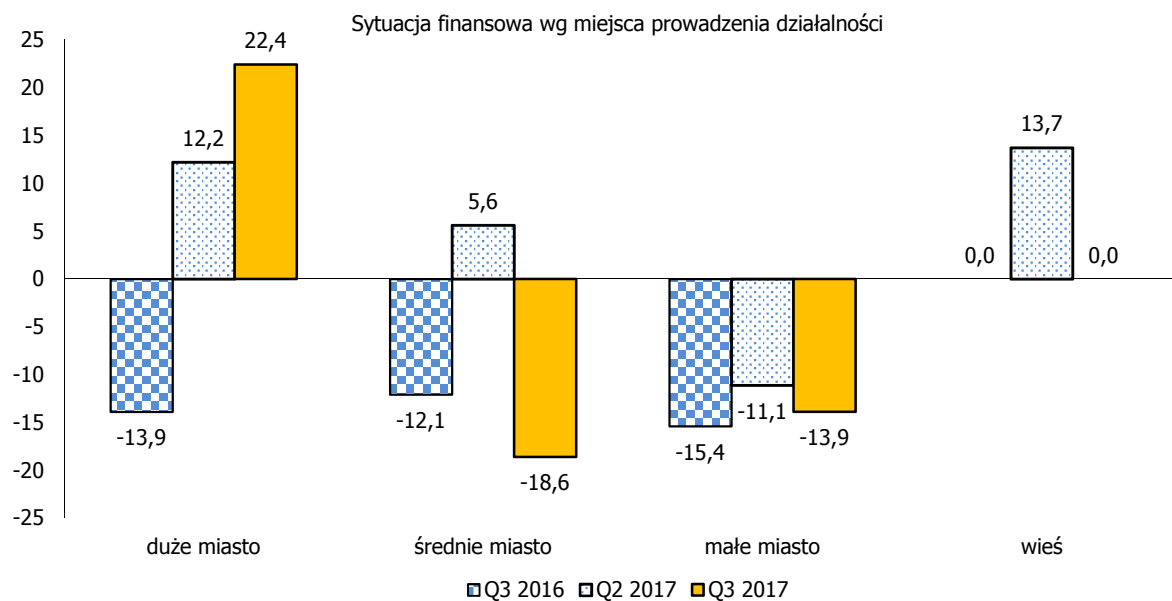

SYTUACJA FINANSOWA

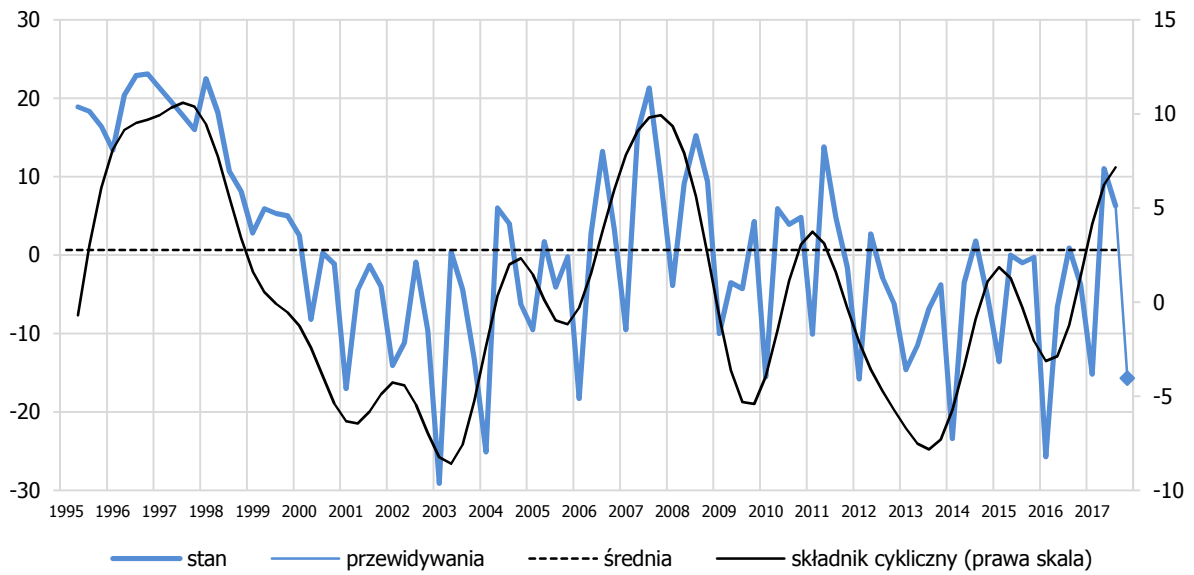

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. poprawa	11,6	9,2	8,9	21,1	20,1	25,7
2. brak zmiany	65,7	67,5	56,2	62,0	55,6	50,6
3. pogorszenie	22,7	23,3	34,9	16,7	24,3	23,6
saldo (1.-3.)	-11,1	-14,1	-26,0	4,5	-4,2	2,1

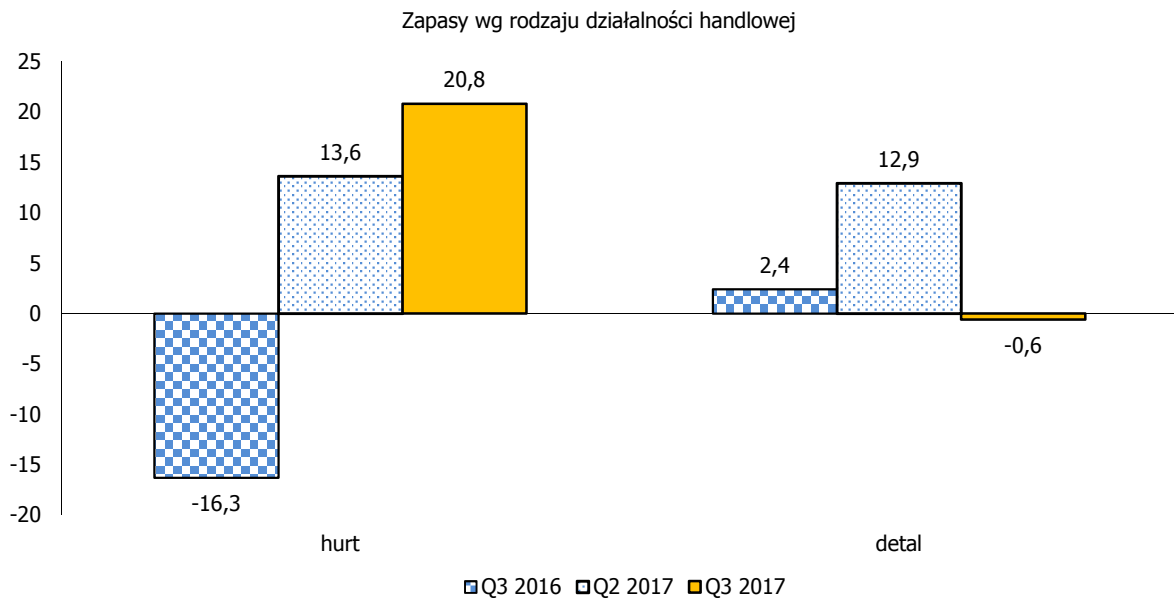

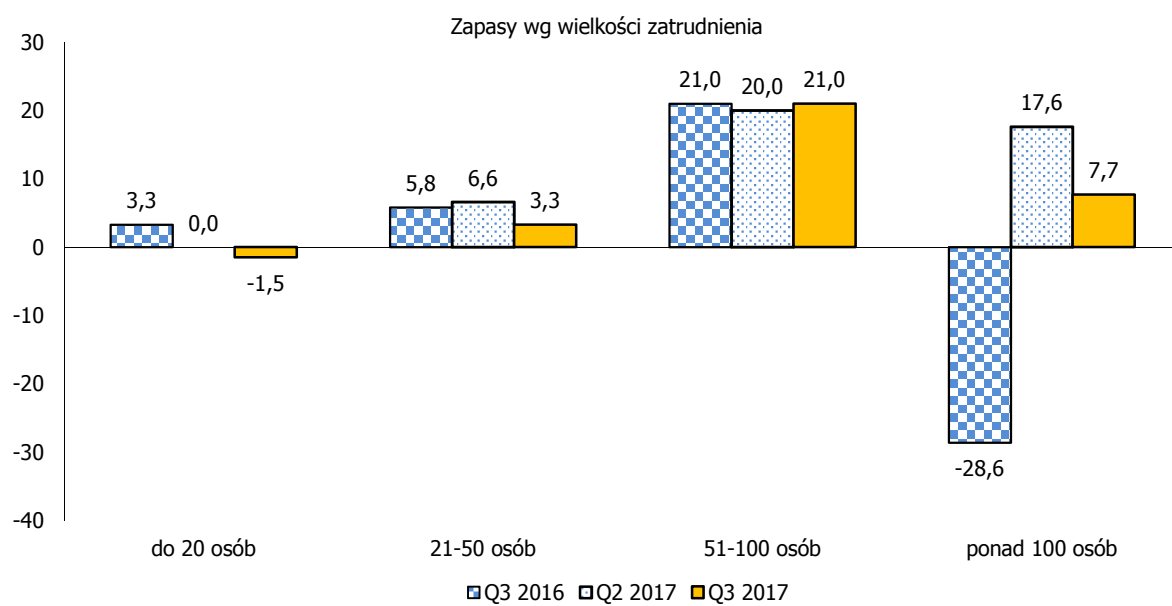
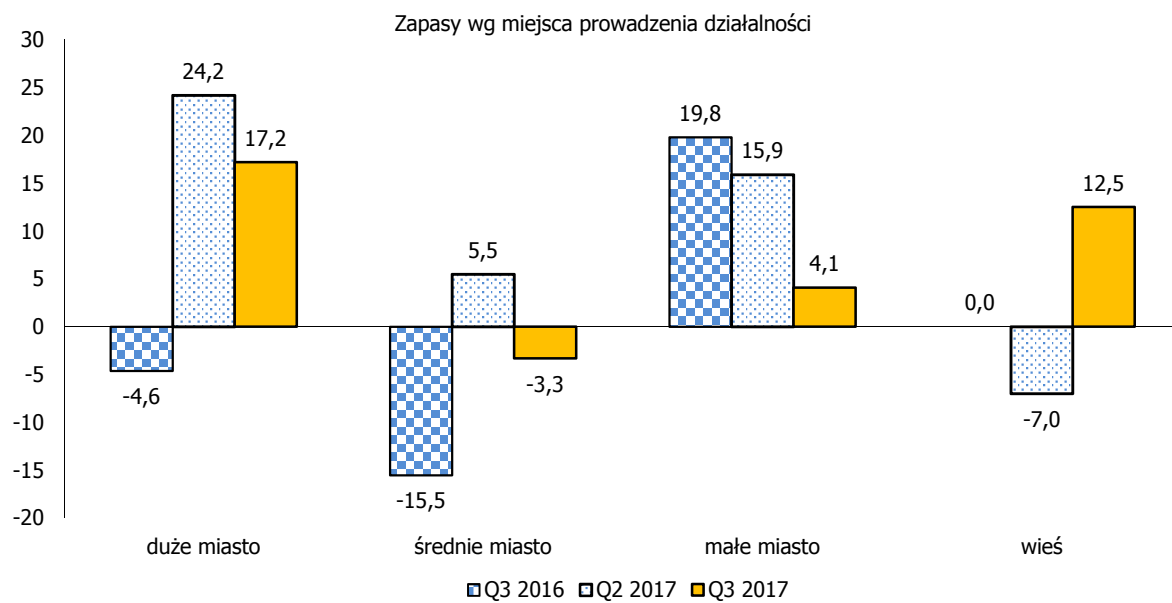

ZAPASY

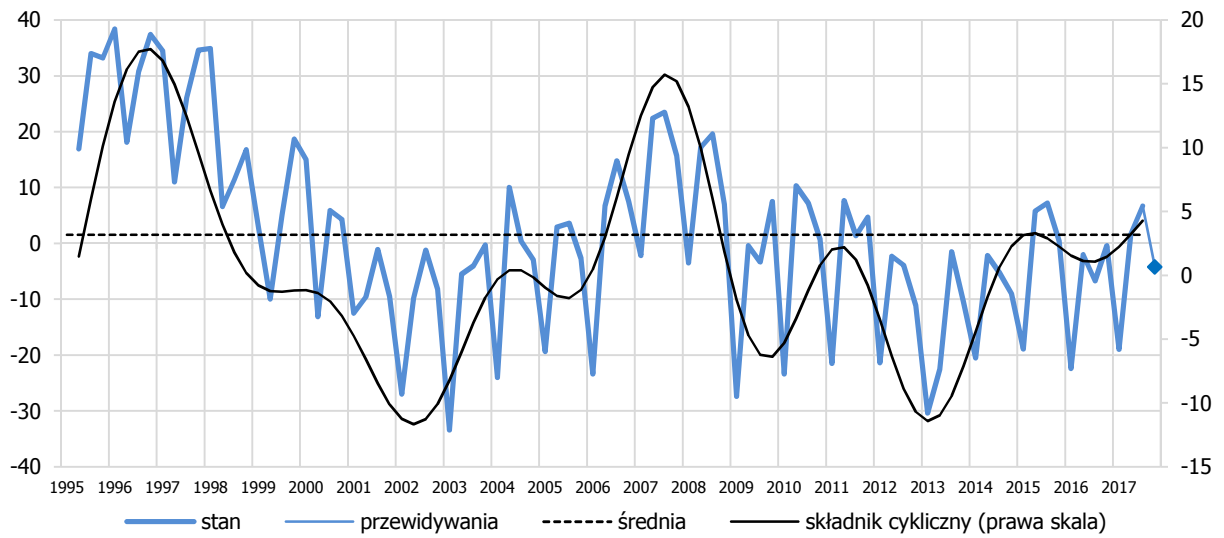

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	15,8	17,9	13,5	24,5	26,4	10,6
2. brak zmiany	69,3	60,4	57,8	62,0	53,6	63,1
3. spadek	14,9	21,7	28,7	13,5	20,1	26,3
saldo (1.-3.)	0,9	-3,8	-15,2	11,0	6,3	-15,7

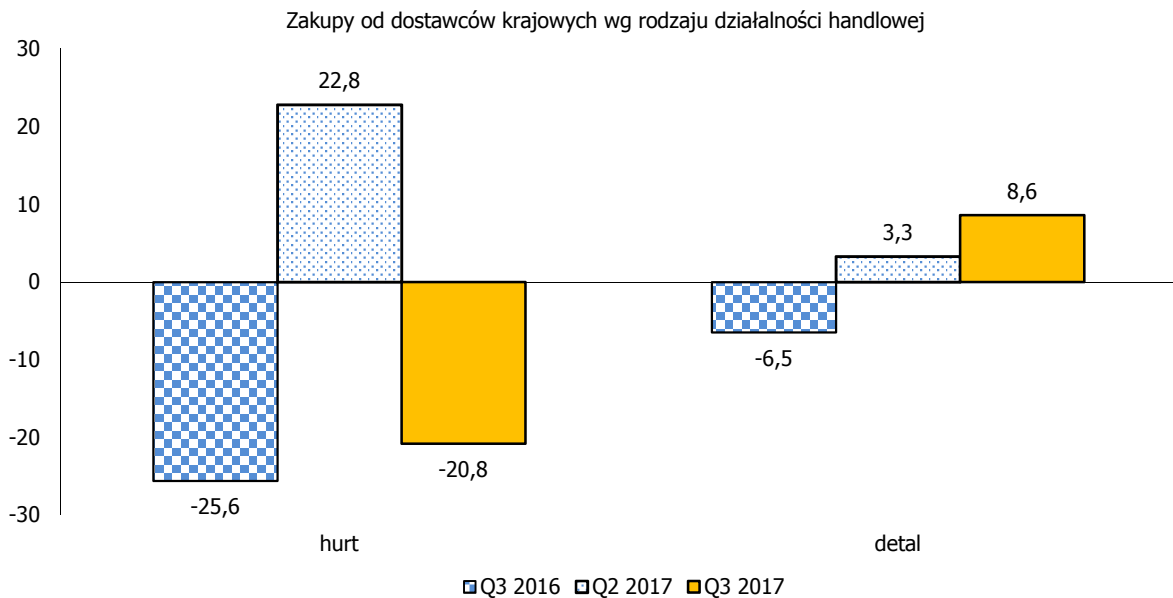

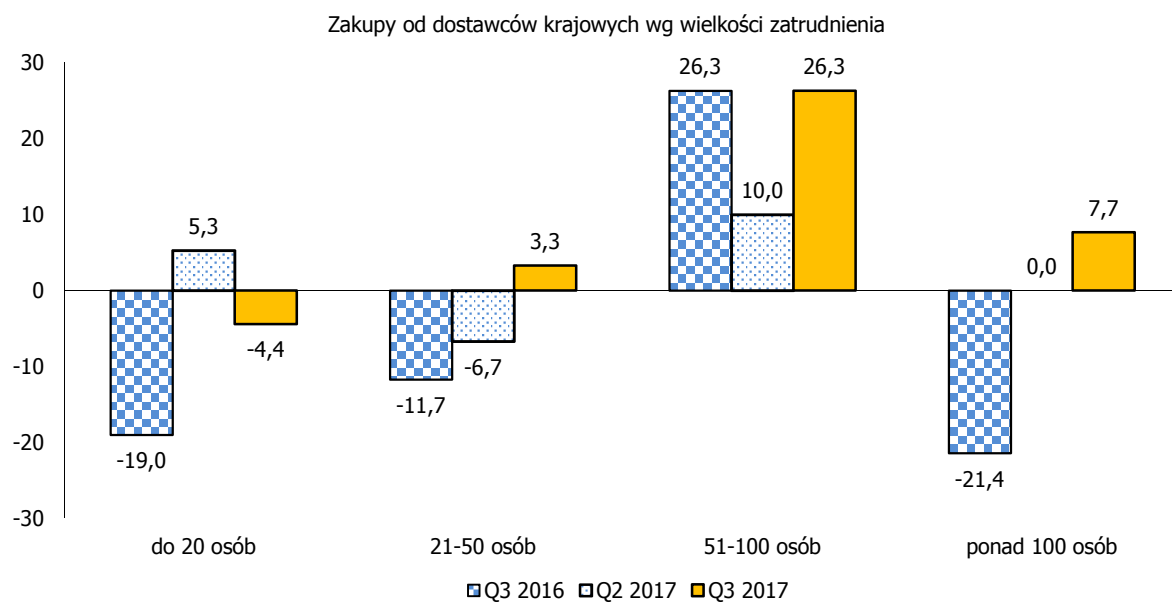
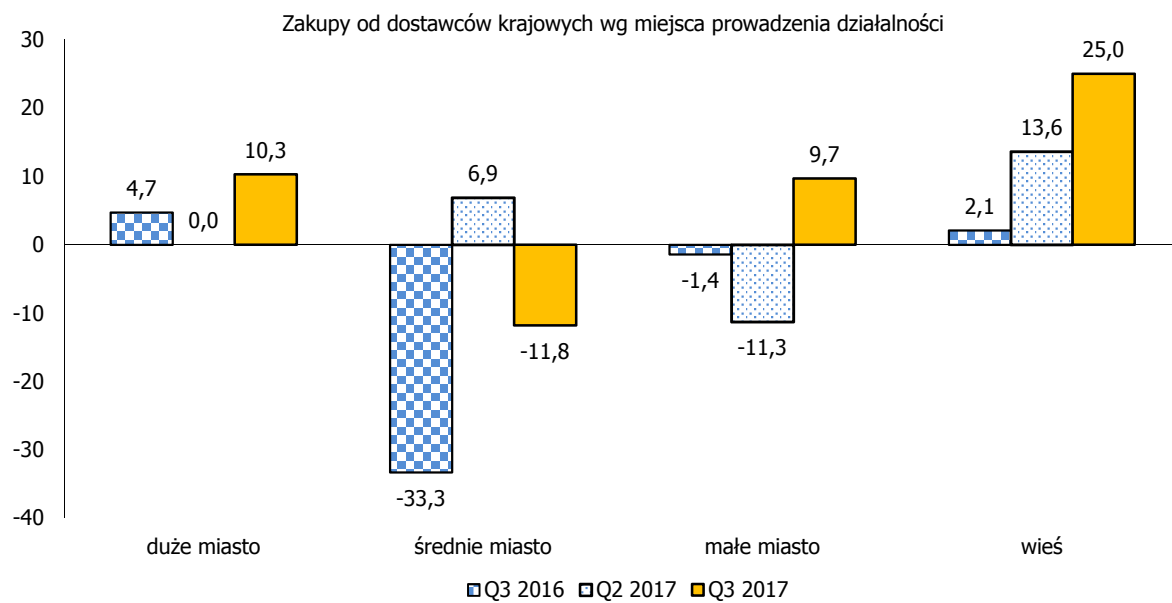

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

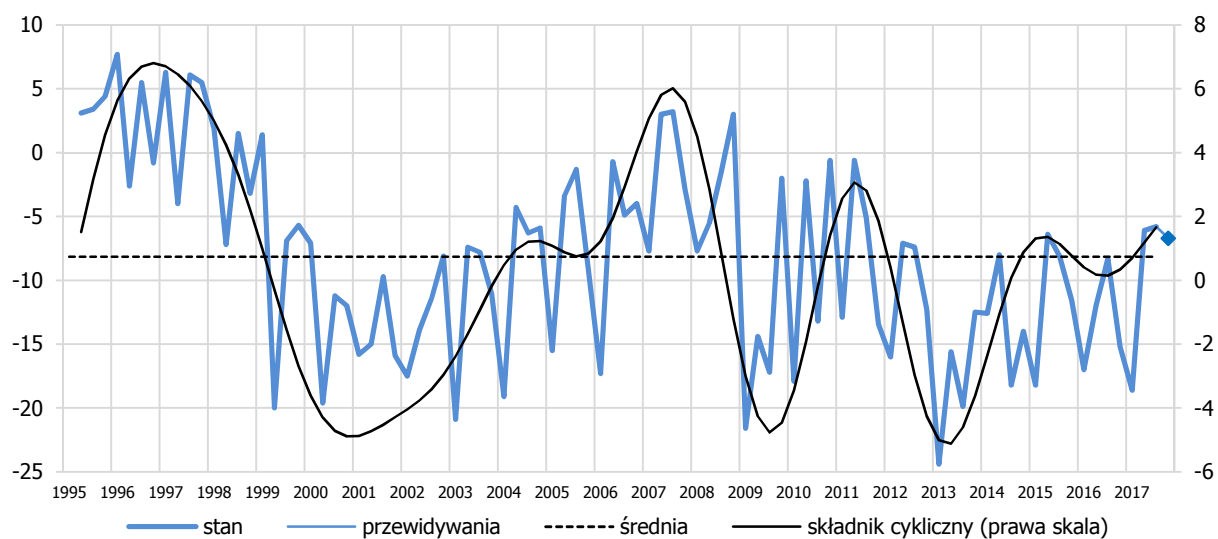

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	14,6	20,5	8,4	18,4	22,6	16,0
2. brak zmiany	64,0	58,6	64,1	64,9	61,5	63,9
3. spadek	21,3	20,9	27,4	16,7	15,9	20,2
saldo (1.-3.)	-6,7	-0,4	-19,0	1,7	6,7	-4,2

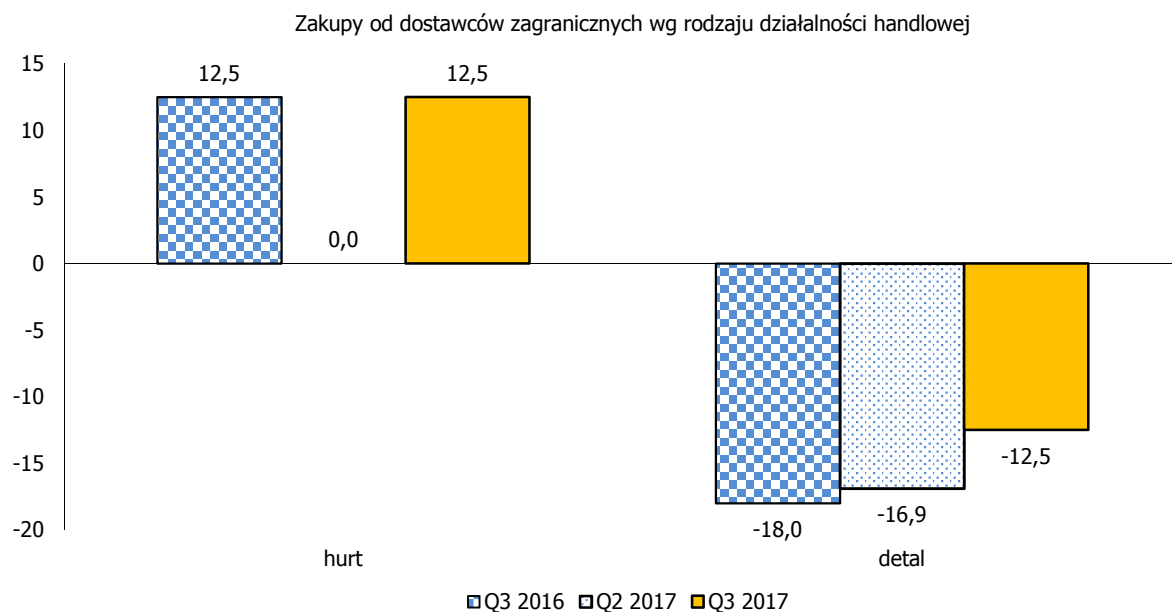

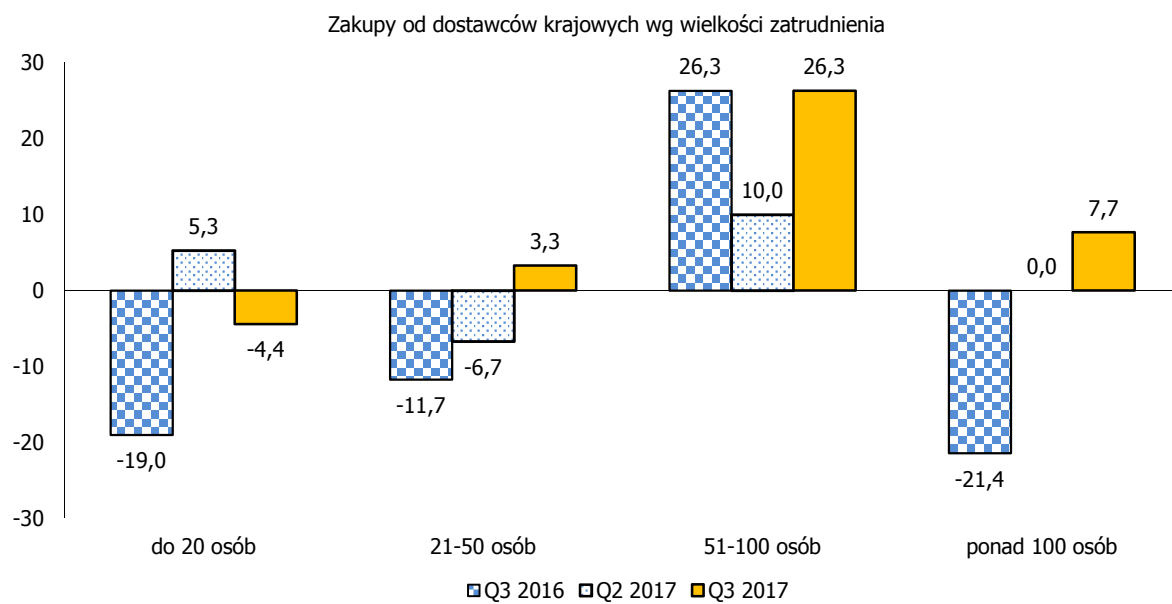
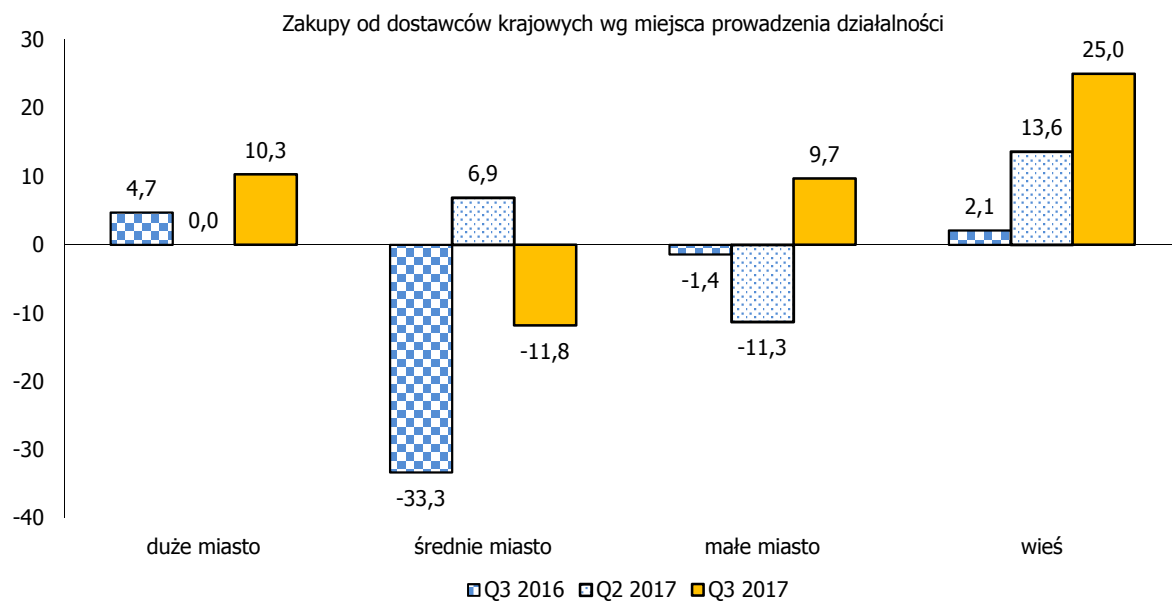

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

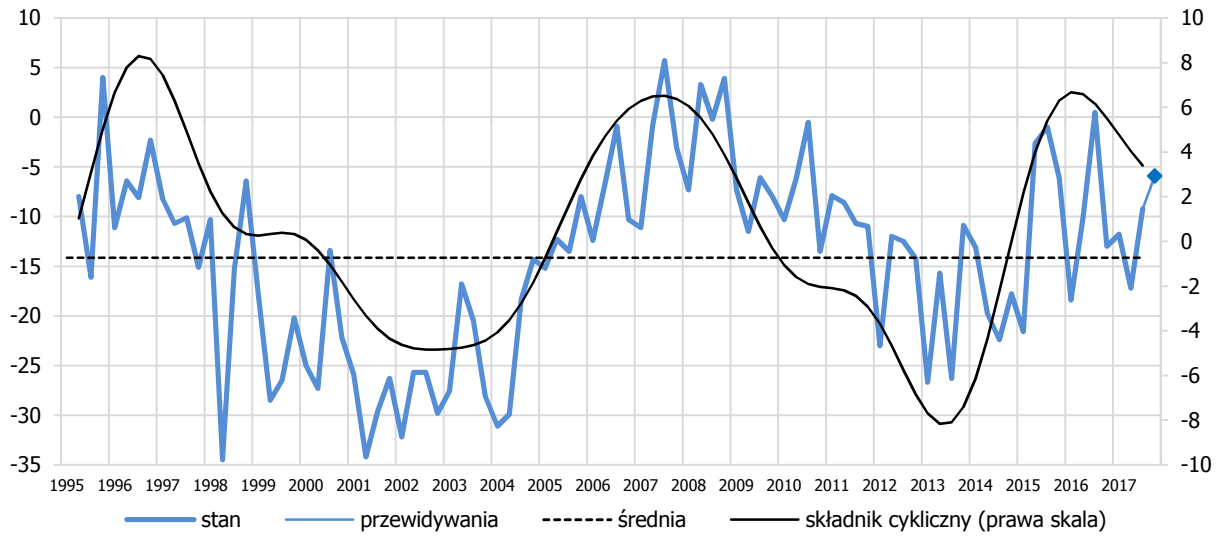

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	9,1	6,5	5,5	8,7	12,0	9,8
2. brak zmiany	73,5	71,9	70,5	76,4	70,2	73,7
3. spadek	17,4	21,7	24,1	14,8	17,8	16,5
saldo (1.-3.)	-8,3	-15,2	-18,6	-6,1	-5,8	-6,7

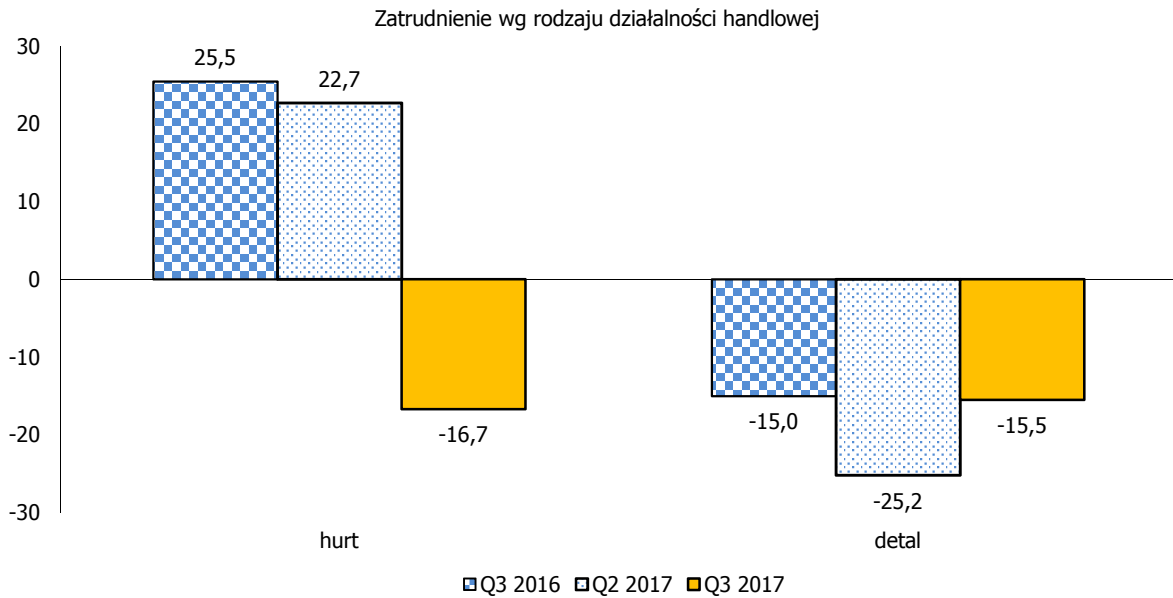

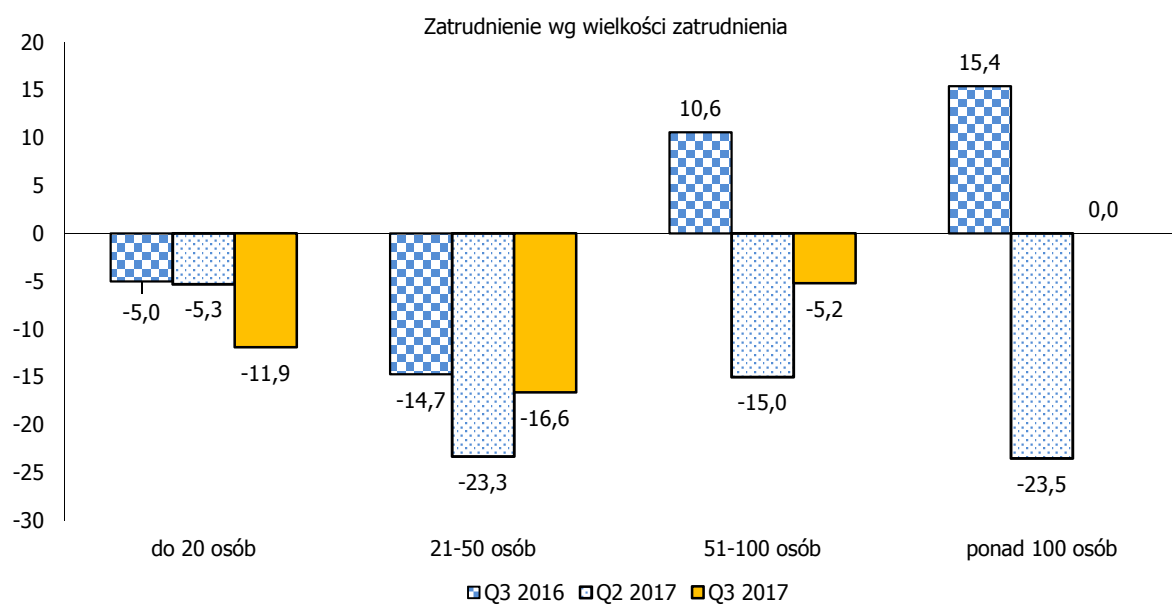
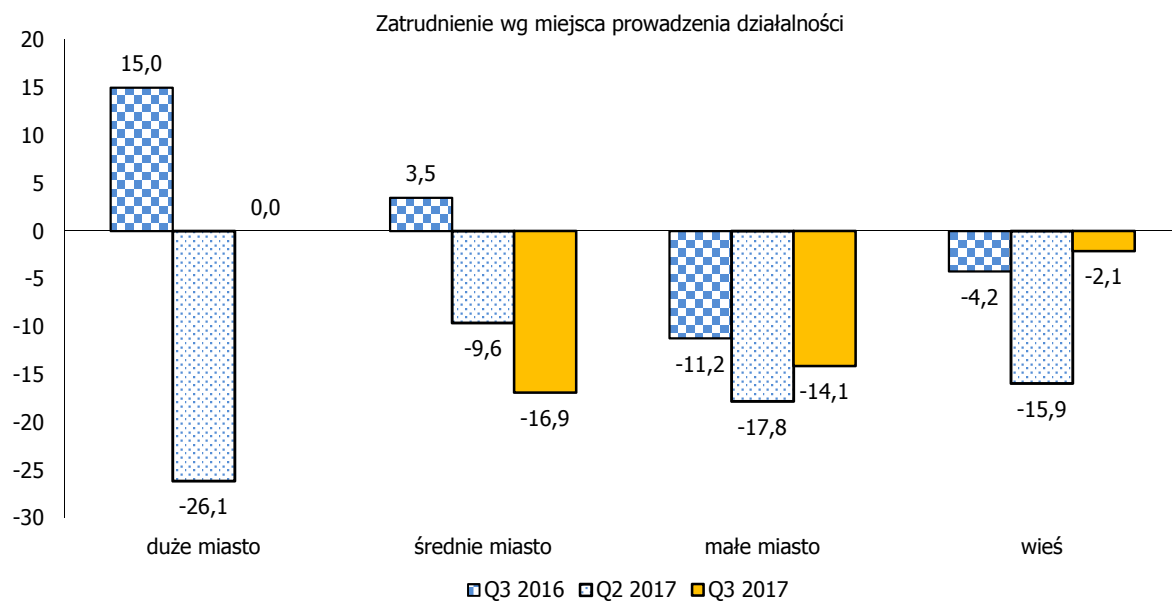

ZATRUDNIENIE

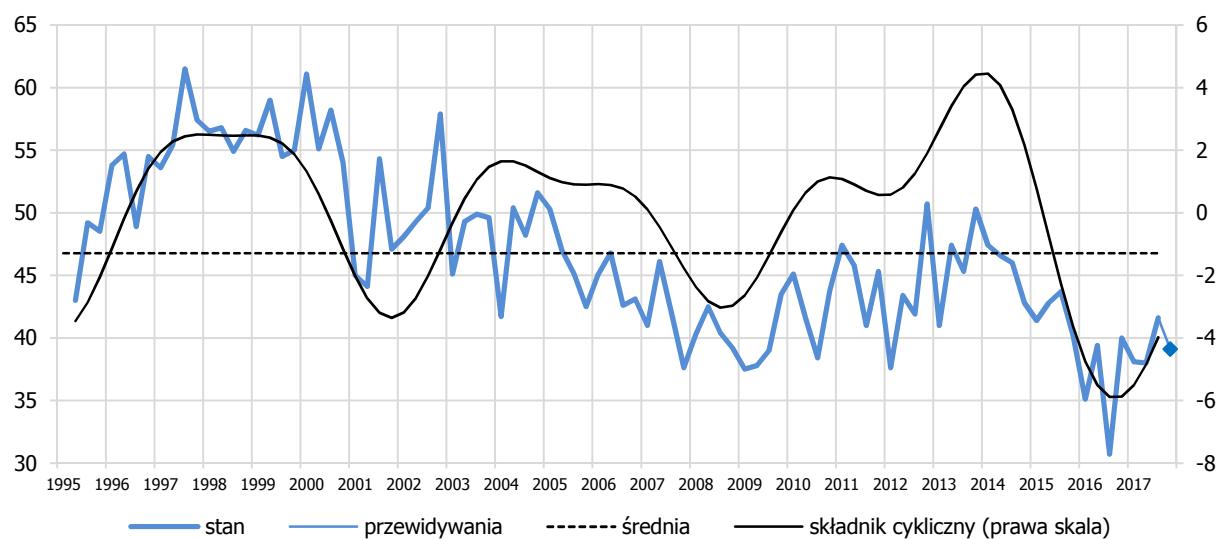

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	12,7	7,9	5,1	7,4	13,9	13,9
2. brak zmiany	75,1	71,1	78,0	68,0	63,0	66,2
3. spadek	12,2	20,9	16,9	24,6	23,1	19,8
saldo (1.-3.)	0,5	-13,0	-11,8	-17,2	-9,2	-5,9

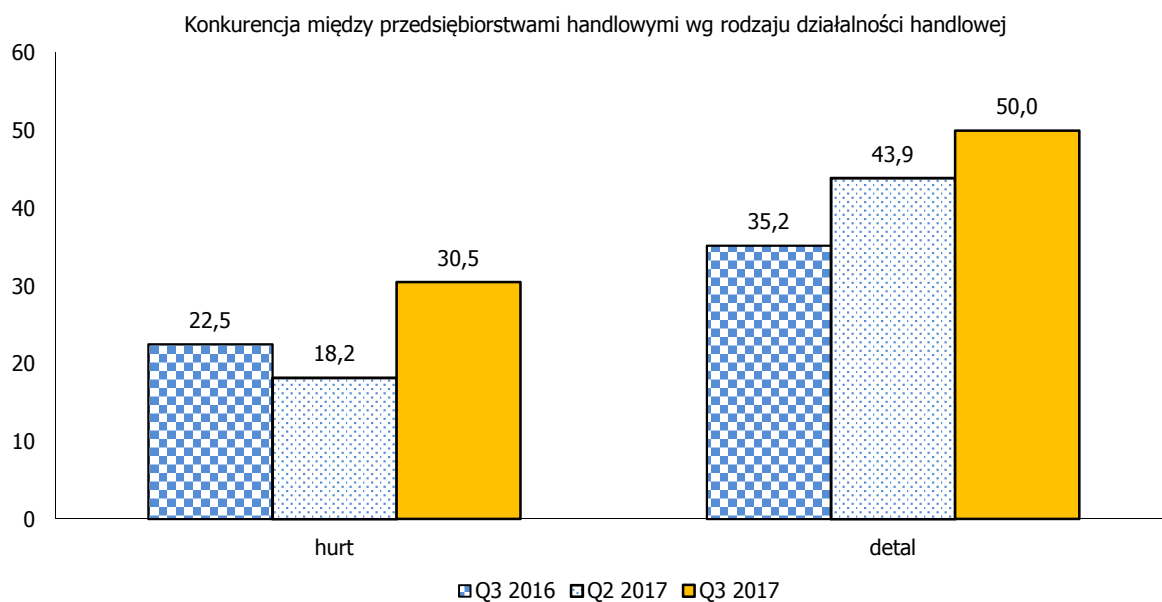

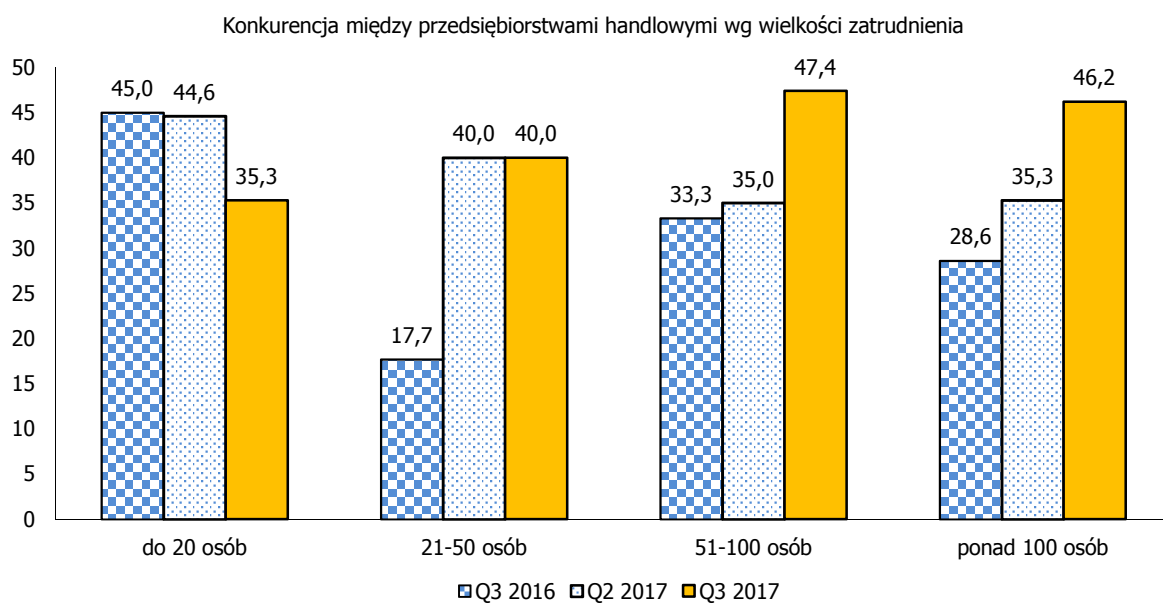
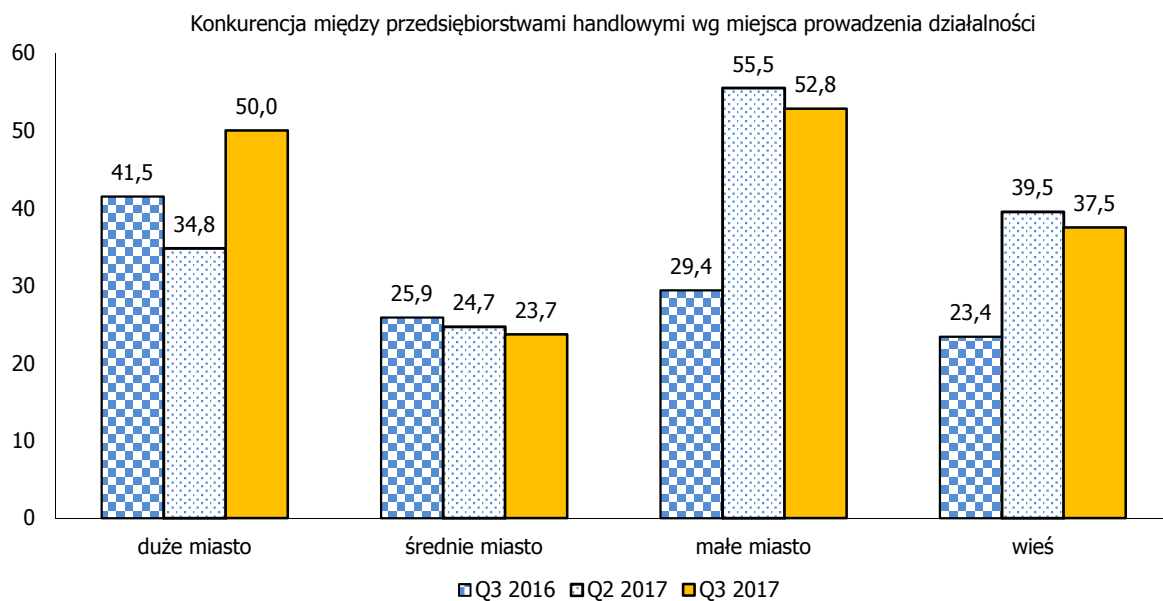

KONKURENCJA POMIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

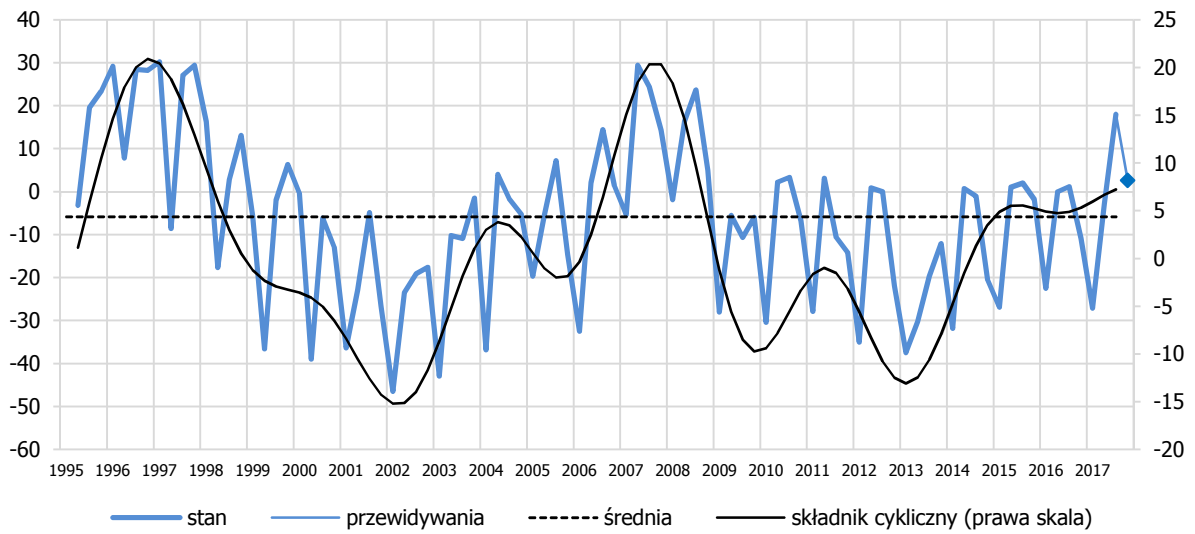

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	33,2	41,3	38,5	39,2	42,4	39,1
2. brak zmiany	64,3	57,5	61,1	59,6	56,7	60,9
3. spadek	2,5	1,3	0,4	1,2	0,8	0,0
saldo (1.-3.)	30,7	40,0	38,1	38,0	41,6	39,1

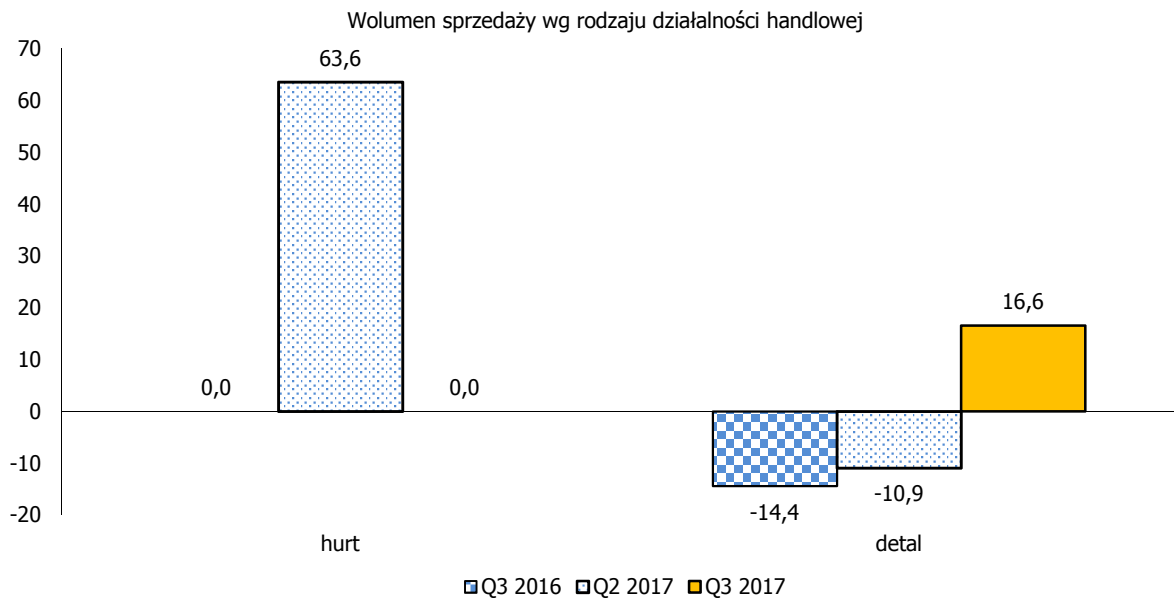

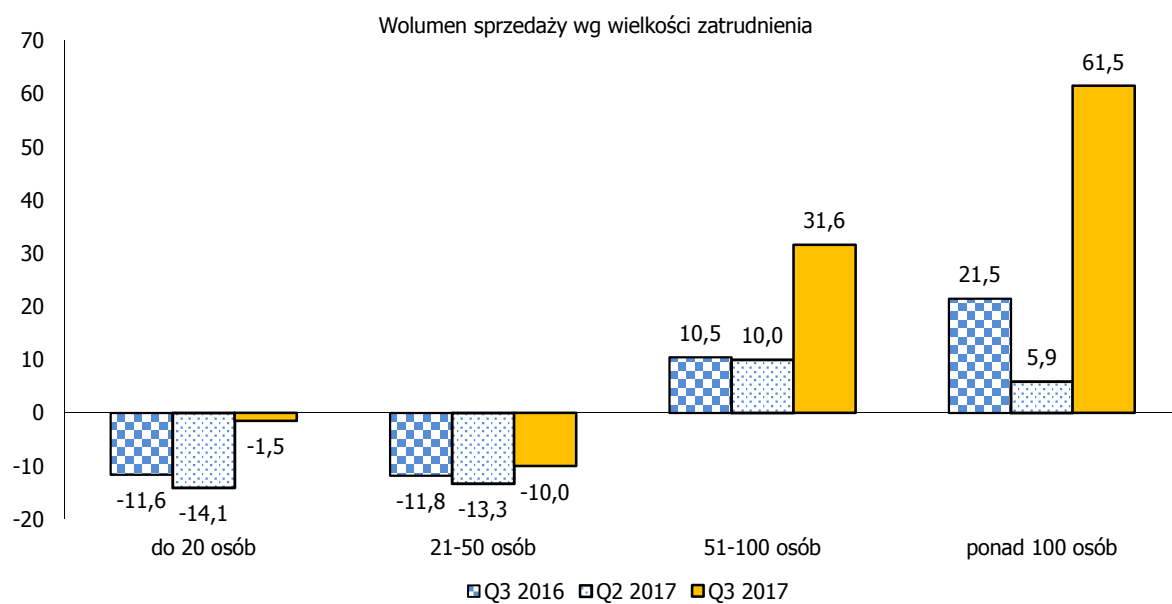
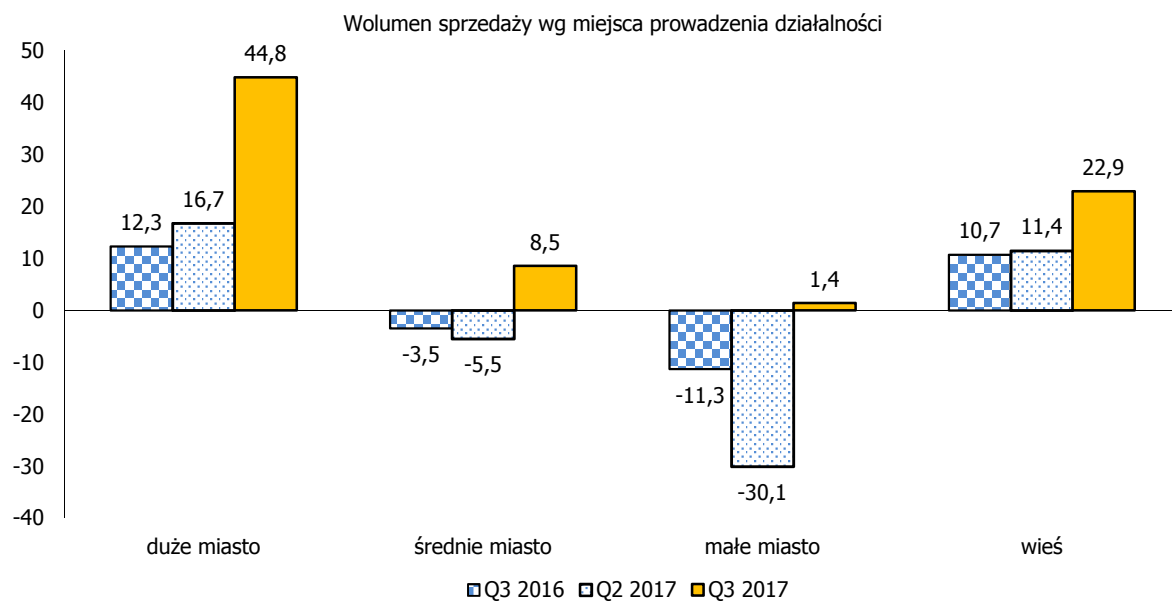

WOLUMEN SPRZEDAŻY

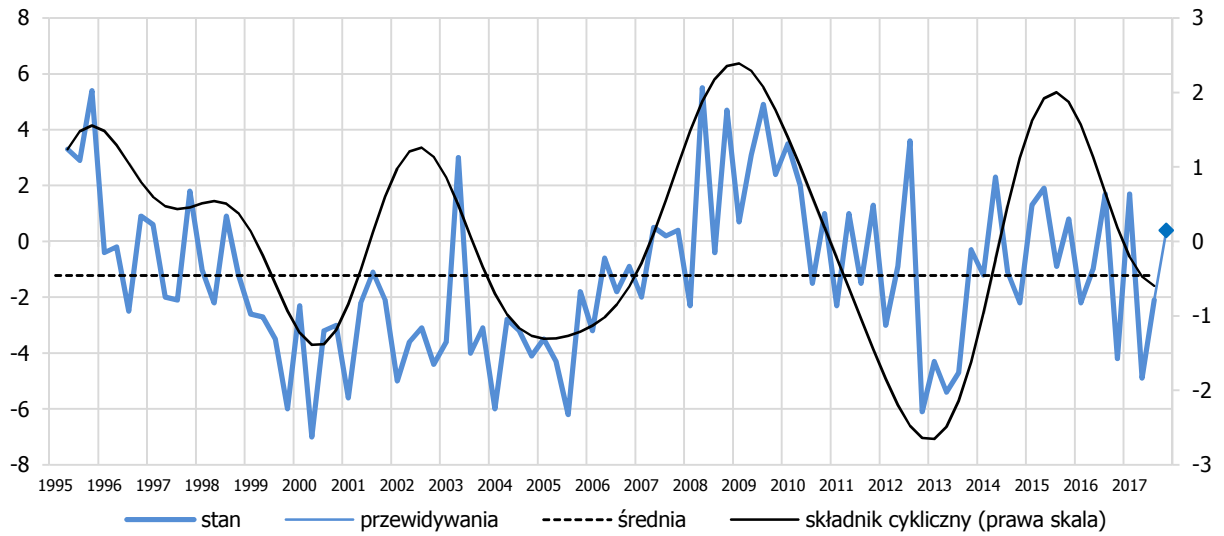

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	23,2	20,5	12,0	22,0	39,3	26,5
2. brak zmiany	54,8	48,1	48,9	53,3	39,3	49,6
3. spadek	22,0	31,4	39,1	24,8	21,3	23,9
saldo (1.-3.)	1,2	-10,9	-27,1	-2,8	18,0	2,6

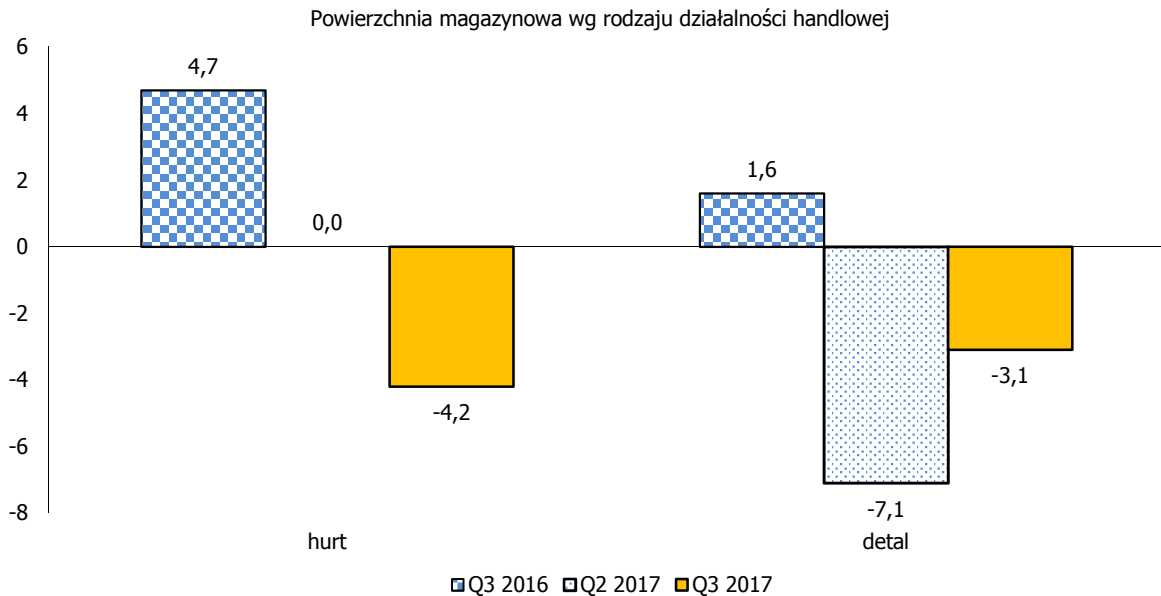

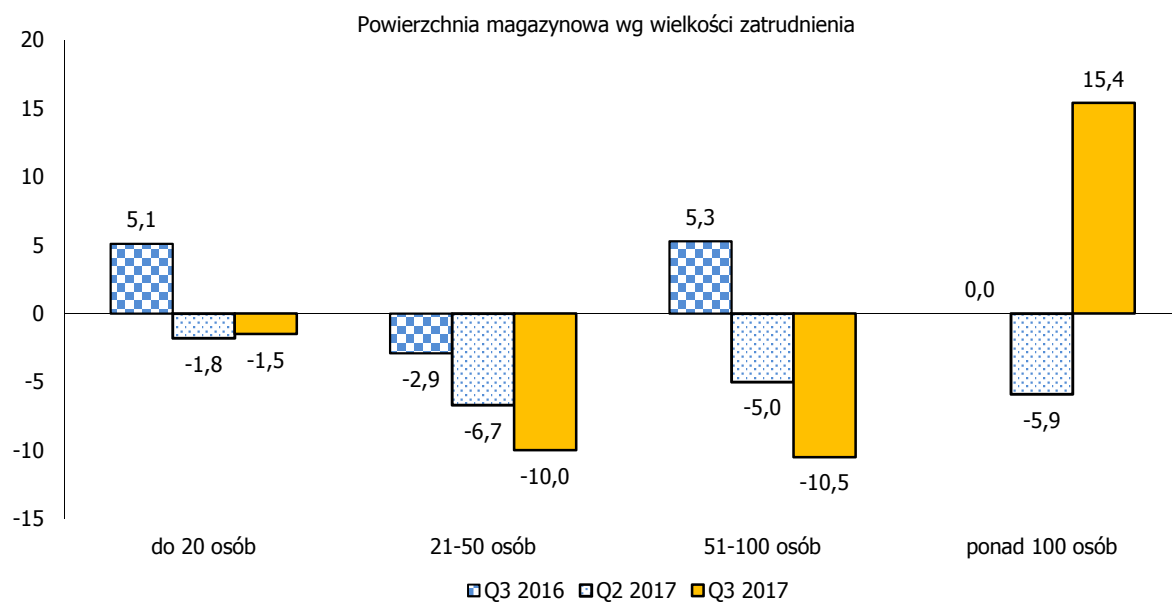
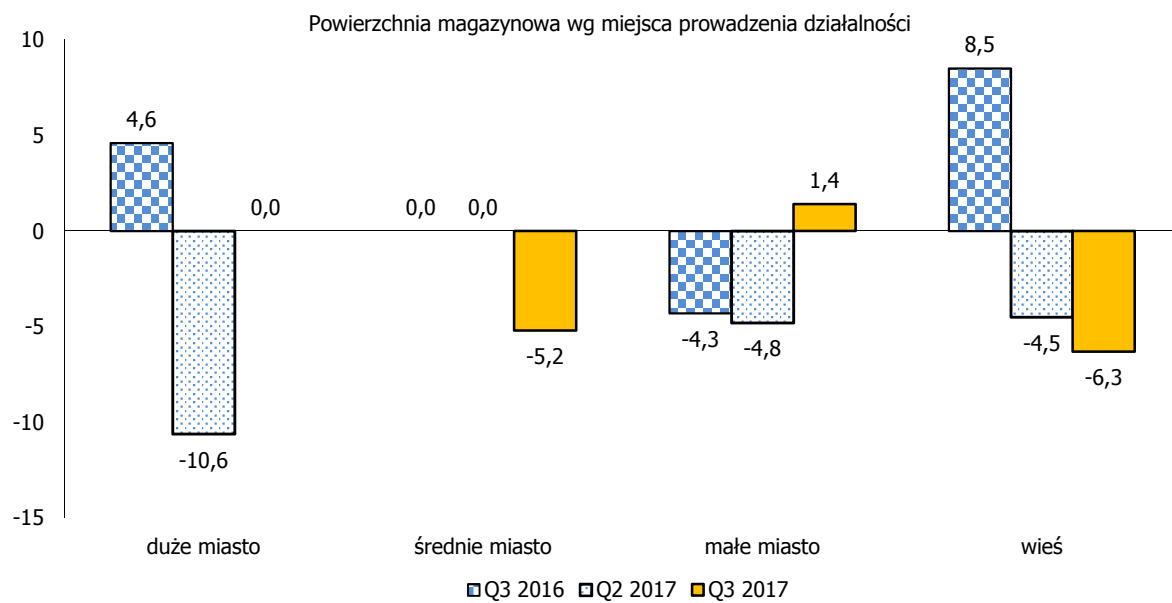

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

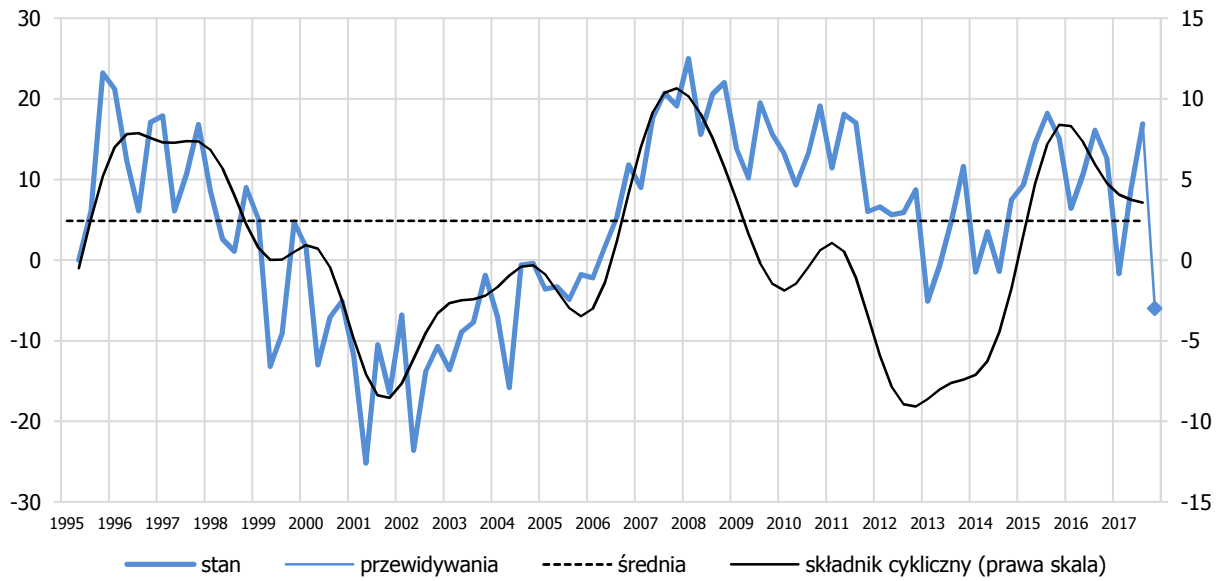

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. wzrost	4,2	2,5	7,6	0,0	4,2	5,5
2. brak zmiany	93,3	90,8	86,4	95,1	89,5	89,5
3. spadek	2,5	6,7	5,9	4,9	6,3	5,1
saldo (1.-3.)	1,7	-4,2	1,7	-4,9	-2,1	0,4

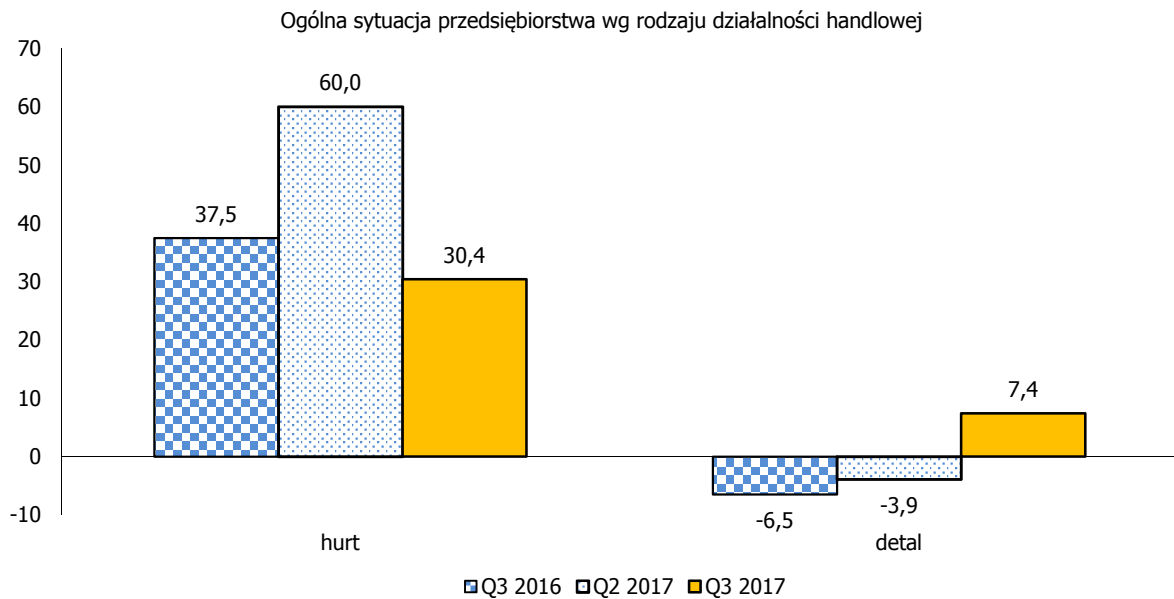

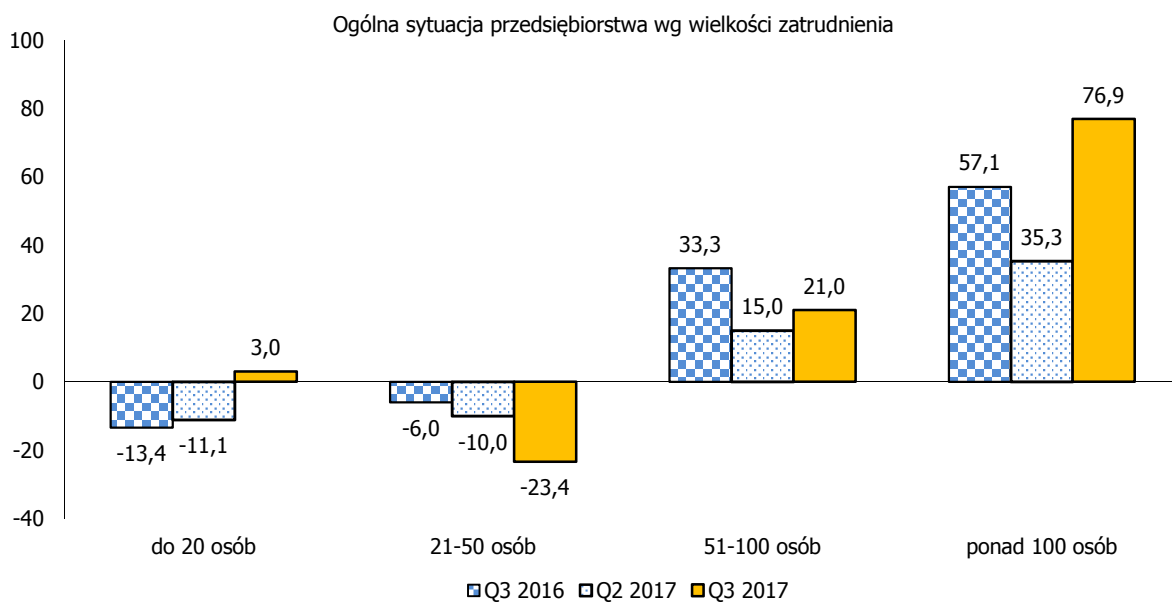
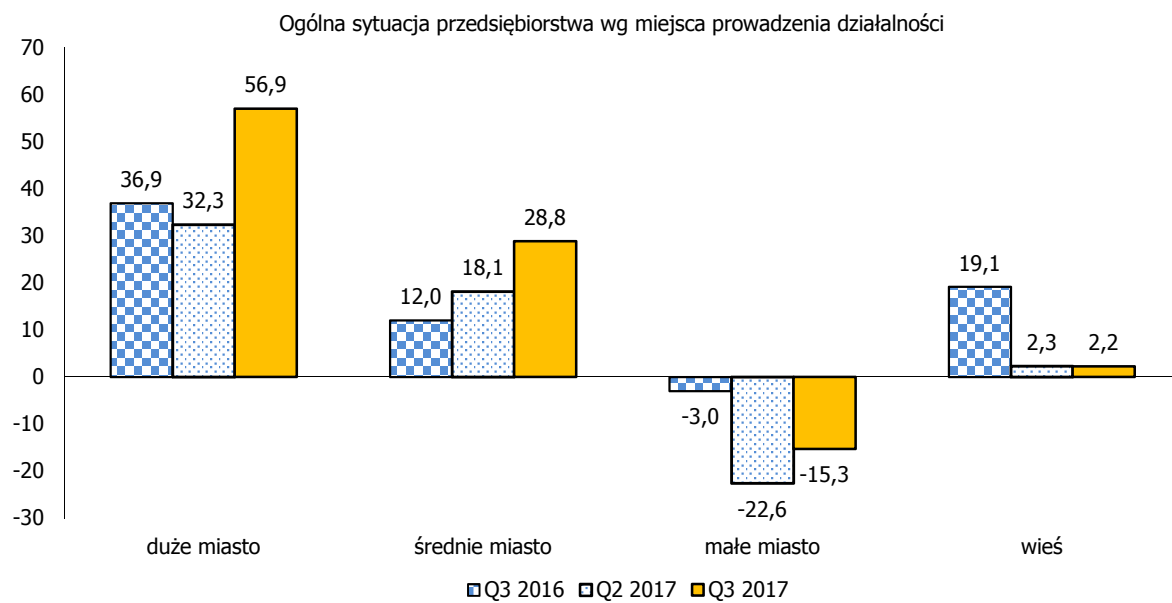

OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	przewidywania
1. dobra	31,4	29,1	22,0	24,0	32,9	14,5
2. średnia	53,4	54,4	54,2	60,7	51,1	65,0
3. słaba	15,3	16,5	23,7	15,3	16,0	20,5
saldo (1.-3.)	16,1	12,6	-1,7	8,7	16,9	-6,0

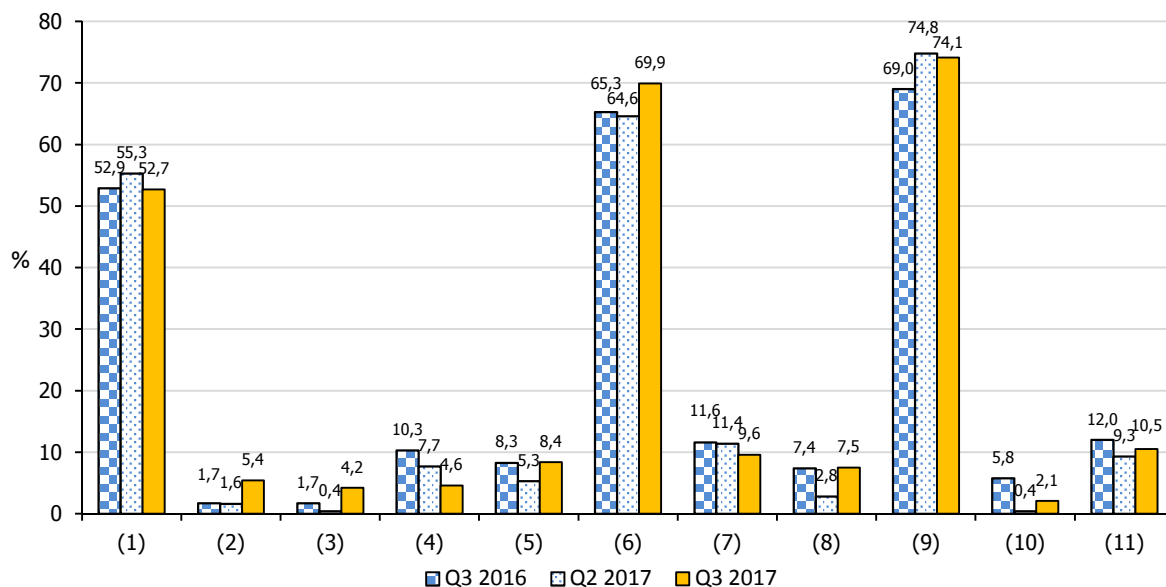

CENY TOWARÓW

	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017
1. wzrost	27,6	36,5	35,9	44,0	47,2
o więcej	6,7	7,6	10,7	11,0	19,4
o tyle samo	9,6	17,6	15,8	17,1	19,8
o mniej	11,3	11,3	9,4	15,9	16,2
2. brak zmiany	60,3	56,7	59,0	49,0	44,3
3. spadek	12,1	6,7	5,1	6,9	8,4
saldo (1.-3.)	15,5	29,8	30,8	37,1	38,8

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

In the 3rd quarter of 2017 business situation in the trade sector deteriorated again. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly decreased by 6.3 pts to -3.0 pts. It is now 5.1 pts down from the respective 2016 figure, and lower than the third-quarters' average over the last ten years, which amounts to -0,4 pts. The balance of changes in overall standing of trading enterprises declined, compared to the previous quarter, and their financial standing diminished. However, the traders' assessment of their overall business situation is good (the balance is +16.9 pts), but they expect it to deteriorate over the next 6 months.